

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

VASÁRNAP

Szerkesztő: Pribicevics
 Kiadó: Magyar Nemzeti Múzeum (Novisad, Trg Oslobođenja 137, 1. emelet)
 Telefon: 137, 1. emelet

NOVISAD, 1925. SZEPTEMBER 13.

VI. évfolyam **VASÁRNAP**

212. szám

Előfizetési ár: egy hónap 35, három hónap 95, fél évre 210 és egész évre 420 dinár. Kéziratokat nem adunk vissza. Egyes szám ára: 2 dinár

Pribicevics haragszik

Pribicevics házi lapja, a „Recs” napról napra fulmináns cikkeiben támadja a szerb-horvát megegyezést, amelyről azt állítja, hogy nem a nép, csupán a két párt, illetőleg a két politikus, Pasics és Rádics egyezménye. Allitási bizonyítására a mitrovicai (?) „Srbija” és az oszijek-i „Strazsa” című lapocskák elégedetlenségéről fudokló cikkeit idézi a „Recs” legutóbbi száma. Meg kell állapítanunk, hogy a pribicevicsi politika meglehetősen kifogyhatott az otthoni érvekből, ha ma — jobb híjján — ilyen ismeretlen alibitanukra kénytelen hivatkozni. Allítani merjük, hogy az ország közvéleménye nem distingvál ilyen szigorúan „politikus” és „politika” között és merjük hinni, hogy a kisebbségekkel együtt lélekzett fel az ország lakossága akkor, amikor Vukicsevics foglalta el Pribicevics örökét. „A megegyezés perktuálásánál nem voltak tekintettel a nemzet érdekeire” — mondja Pribicevics, aki eme állításának megkockáztatásánál kétségtelenül összetévesztette az állam érdekeit — Pribicevics érdekeivel. Az állam rendet akart, békét akart és nyugalmat akart, s vajjon mit akart Pribicevics? Nem vádoljuk meg a hazai közoktatásügyek egykor teljénatalmu miniszterét, a remélhetőleg veglegesen nyugalmazott rendőrmisztert azzal, hogy személyi előnyököt hajszolt a miniszteri széken keresztül. Pribicevics csak a hatalomnak volt mániákusa, amelynek birtokában szadista gyönyörrel gázolt át mindenben, amely megnyilatkozásában ideológiája ellenfeleként jelentkezett. A vojvodinai kisebbségellenes atrocitások titkos patrónusához csak némileg is hasonló politikusok már rég a múlté a szomszédos államok területén. Nem szándékunk mérlegre tenni államférfiai cselekedeteit, de abban ma megegyezik a közvélemény, hogy nemcsak politikai, de egyben történelmi szükségszerűség volt a politika porondjáról való eltávolítása. A lassan visszatérő nyugalom és a fokozatosan kiépülő konszolidáció közepette már nem volt szükség a vak erőszak kétségtelenül tehetséges prédikátorára. A forradalmat közvetlenül követő években lehetett fátyla minden igéje, de akkor, amikor a békeség természetes világosságának kellett elkövetkeznie, a fátylára nem volt többé szükség. A „Recs” hiába sikong és Pribicevics hiába toporzékol, számára már aligha van visszatérés a béke politikájában, még ha igaz van is abban, hogy „a megegyezés csak politika.” Ma még csak politika, de holnap már valóság lesz, mert minden politikának az az igazi célja, hogy az idők méhében kitermett nagy igazságokat valósággá és életté formálja át. Nincs okunk kételkedni abban, hogy a paktumból békeség fog kinőni még akkor is, ha a trónjátvesztett diktátor az érvek egész makulatura — hegyét gördíti a megegyezés útjába. Pribicevics volt, nincs. Sem személyét, sem politikáját nem kívánják vissza azok, akiknek életét ma csak azokon a napokon háborgatják, amelyeken az ő emléke kísérti a politikát. A hetedfélves testvérharc után a békeség kérdése már nem lehet ideológiák vitája. Az élet mást akar, mint amit Pribicevics akart. A harcos szavak és a békés élet vitája egyelőre lezárult Pribicevics bukásával. Akár tessék Pribicevicsnek, akár nem.

A NÉPSZÖVETSÉG ÜLÉSE

A magyar külügyminiszter Genfben

tárgyalni fog a kisantant külügyminisztereivel

Genf szept. 12. A magyar delegáció egy része már ma visszautazik Budapestre. Mint értesülünk Walkó Lajos a tárgyalások befejezéséig itt marad és Apponyi Albert gróf távolléte alatt, aki néhány napra gróf Kayserling látogatására Darmstadtba utazott, az első delegátusi tiszteletet fogja betölteni. Walkó Lajos genfi tartózkodásának azonban egy másik oka is van, ami arra enged következtetni, hogy külügyminiszteri hivatása állandó jellegűnek tekinthető. Walkó Lajos a jövő héten az itt időző államok külügyminisztereivel személyes érintkezést fog keresni. *Vonatkozik ez különösen a kisantant miniszterekre, akikkel kereskedelmi és gazdasági tárgyalásai lesznek*, de keresni fogja az érintkezést a többi államok külügyminisztereivel is.

Nincsic a görög külügyminiszterrel tárgyalt.

Genf szept. 12. Nincsic külügyminiszter tegnap Rentisz görög külügyminiszterrel megbeszélést folytatott. Ez alkalommal mindkét államférfiú annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Jugoszlávia és Görögország szövetségi szerződésének tekintetében megegyezésre jussanak.

Miniszterek útja.

Páris szept. 12. A Petit Parisien jelenti Aix les Bainsből, hogy Baldwin angol miniszterelnök, aki holnap utazik el a fürdőből, a vasárnapot Párisban tölti.

Páris szept. 12. Painlevé miniszterelnök tegnap éjjel visszaérkezett Párisba. Az újságíróknak azt mondta, hogy azt hiszi, hogy Genfben eljutottak a munka és megvalósítások korszakába.

A francia delegátus Chamberlain ellen

Genf szept. 12. A nemzetek szövetségének tegnap délutáni ülésén Paul Boncour a genfi jegyzőkönyvet védelmezte. Franciaországnak a nemzetek szövetségébe vetett rendíthetetlen bizalmát tolmácsolta és kijelentette, hogy ezek a fogalmak; döntőbíráskodás és biztonsági paktum elválaszthatatlanok egymástól. Megvalósításuknak kétségtelenül az adott sorrendben kell megtörténniük. Érvései folyamán, amelyek ismételt Chamberlain ellen irányultak, a következőket mondta: Franciaország csak akkor működhet közre korlátlanul a népszövetség munkájában, ha a biztonságra nézve elég garancia látszik.

Százmillió dináros ajándékot

akarnak rádicsék a horvát gazdasági egyesületnek juttatni
 A radikálisok hallani sem akarnak erről a követelésről

Beograd. Tegnap reggel a fővárosba érkezett Trifkovic Marko a szkupstina elnöke. Trifkovic még délelőtt felkereste Jovanovic Lyubát, a törvényelőkészítő bizottság elnökét és hosszabb ideig tárgyalt vele a bizottság munkarendjéről és a parlament elé kerülő törvényekről. Jovanovic után Zivkovic Lyuba, a radikális-párt elnöke tárgyalt Trifkovic Markóval. A kormány Beogradban időző tagjai 12 órától 2 óráig terjedő minisztertanácsot tartottak, amelyen a horvát miniszterek megakarták szavaztatni a minisztertanáccsal a horvát gazdasági egyesület deficitjének fedezését. A horvát gazdasági egyesület hét éven át pénzelte a horvát parasztpártot és így 100 millió dináros deficit mutatkozik vagyonában. Rádicsék most úgy akarták meghálálni a horvát

gazdasági egyesület támogatását, hogy a kormánynyal akarják megfizettetni a deficitet. A radikális miniszterek hallani sem akartak erről, amiért a döntést máskorra halasztották.

Kihallgatások

Ófelsége tegnap délelőtt Gyurics Marko miniszterelnökhelyettes, Maximovic Boza belügyminiszter, Trifunovic tábornok hadügyminiszter és Rádics Pavle agrárreform miniszter fogadta kihallgatáson.

Elutazott a királyi pár

Ófelségei a király és a királyné, Maximovic Boza belügyminiszter, Damjanovic tábornok és Jankovic udvari miniszter kíséretében Szkopljeba utaztak.

Mátics és Rogulya kapitányokat felmentette állása alól a belügyminiszter

A belügyminisztérium B.B.B. osztálya már elküldte Novisadra a rendeletet — Kinevezték az új kapitányokat

Beogradi tudósítónk jelenti: A belügyminisztérium B.B.B. osztálya rendeletet adott ki Mátics Dusán és Rogulya Milos novisadi rendőrkapitányok nyugdíjazásáról. A belügyminisztérium B.B.B. osztálya ezen rendeletét már elküldte Novisadra a polgármesterhez.

A belügyminiszter ezen rendelete nagy feltűnést fog kelteni Novisadon. Különösen, ami Rogulya Milos kapitány felmentését illeti, Mátics Dusán felmentéséről ugyanis már régebben szó volt, ami első sorban a novisadi radikális párt egy részének befolyására történt.

A belügyminiszter már ki is nevezte Mátics Dusán és Rogulya Milos rendőrkapitányok utódját: Jutronics Jován és Radosevics törvényszéki jegyző személyében.

A „Politika“ a párisi békekongresszussal foglalkozik s megállapítja, hogy a lefolyt kongresszusnak határozottan politikai jellege volt, amennyiben azon több külföldi politikai kapacitás is részt vett. A belga delegáció élén Lafontain szenátor, a bolgár kormány részéről pedig Vazov, a szobranje alelnöke jelent meg. A békekongresszus különben meglehetősen háborús hangulatban folyt le. A vita hevében a delegátusok olyan vehemensen csaptak össze, hogy a kongresszus elnöke a következő szavakkal fordult a résztvevőkhöz: „Hölgyeim és uraim, önök nem mint pacifisták viselkednek, hanem mint az oroszlanekrebe zárt vadállatok.“ A kongresszuson a bolgár kiküldöttek erős támadást intéztek államunk ellen. Számtalan javaslattal és indítvánnyal akarták a kongresszus résztvevőit ellenünk hangolni. Végül egy határozati javaslatot is nyújtottak be, amely szerint a kisebbségi rezolúcióban valamennyi szomszédállam összes bolgár kisebbségeit névszerint említsék meg. A francia és angol kiküldöttek felszólalása után a javaslatot elvetették, amikor pedig álláspontunk képviselője, Tomics Dusan delegátus csodálkozásának adott kifejezést, hogy épen a mai bolgár rezsim képviselői ragaszkodnak annyira a kisebbségi javaslatához, Vazov delegátus ingerülten ugrott fel, öklével az asztalra csapott és így kiáltott fel: „Ti gyilkoltátok meg összes uralkodóitokat!“ A kongresszus tagjai összenéztek, az elnök pedig erősen rendreutasította a magáról megfedelkedett delegátust, aki ugyálszik nem volt tisztában azzal, hogy Párisban és nem Szófiában tartják a békekongresszust.

A „Balkan“ a népszövetség tárgyalásaival foglalkozva a következő kérdést teszi fel: „Képes-e a népszövetség megakadályozni egy új háborút?“ A népszövetséget legalább is ezzel a céllal alapította Wilson. Ez volna a népszövetség hivatása, Wilson halála után Harding „szép álmoknak“ nevezte el a népszövetséget. És valóban igaza van Hardingnak, mert könnyebb a Himaláját feldönteni, mint a háborúkat megszüntetni. Hasonló intézmény működött már a háború előtt is, a hágai békebiróság, s vajon sikerült-e ennek a bíróságnak megakadályozni a világháborút? Vannak, akik mondják, hogy a világháború után az emberek belefáradtak a háborúba s békés idő után vágyakoznak. Lehet, hogy belefáradtak, de a háború utáni vágy még sem halt ki belőlük, ez az emberi természet kiegészítő része. Vivere est militare! La vie, c'est la guerre! Az emberi természetet a népszövetség nem tudja megváltoztatni. A népszövetség immár hatodik éve működik s fenntartása alatt Oroszországban vigan dúl a polgárháború, Marokkóban és Szíriában pedig vigan szól a harci zaj. A népszövetség még arra sem ért rá, hogy a marokkói harcok indító okát megvizsgálja, s arra sem tartotta érdemesnek a feleket, hogy legalább közvetítést ajánlja fel. Ellenben különféle biztonsági paktumok és kisebbségi kérdések tárgyalásába temetkezik, szakértőket, fő és albizottságokat alakít, lukratív állásokat osztogat és méregdrága adminisztrációt tart fenn. A népszövetség aligha felel meg a hivatásának ha működését ilyen irányban folytatja. Azzal a céllal alakult, hogy a háborúkat akadályozza s azt látjuk, hogy nem tudja s nem is fogja soha megakadályozni. És ha ezt tudjuk, vagyunk olyan óvatosak, hogy a népszövetség mellett erős hadsereget is tartunk. Eljen a Népszövetség és az erős hadsereg, amely a népszövetséggel egyetemben megvédi a békét!

A „Vreme“ a megegyezés ellenségeivel foglalkozik, akik mindenütt azt híresztelik, hogy a megegyezés Pasics bejegyzése nélkül jött létre. Ez egy nevetséges rágalom és aki ismeri Pasics autoritását a radikális pártban a legjobban tudhatja, hogy sohasem történtek fontosabb politikai események Pasics tudta nélkül. Különben is meglehetősen indifferens, vajjon Pasics aláírta e az egyezményt, vagy sem,

mert a megegyezést a horvát és a szerb nemzet kötötték egymással s így igazán nem fontos, hogy a papírokmányt ki írta alá. Az okmány

csak formalitás, a valódi megegyezés ott él mindnyájunk szívében.

ZADRUSNA BANKA LIQUIDÁCIÓJA A VÁROSI KÖZGYŰLÉSEN

Ki felelős a város esetleges káráért

Fegyelmi vizsgálat dr. Sztéfánovics Zsarkó volt polgármester és Bosnyákovics István volt főszámvevő ellen

Novisad város kibővített tanácsa tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, amely iránt meglehetősen nagy érdeklődés nyilvánult a tanács tagjai között. A közgyűlésen elsősorban a Zadruzna Banka kérvényét tárgyalták. A bank a várostól, mint hitelezőtől moratóriumot kért arra az időre amíg a liquidációt befejezik. A bank a városhoz intézett kérvényében közli, hogy vagyona 17 millió dinár, passzívája pedig 8 millió dinár. Az aktívák tehát feltétlenül fedezik a passzívát természetesen elég időt kell engedni a banknak, hogy ingatlanait és ingóságait értékesítse. A bank kéri a várost, adjon moratóriumot, hogy nyugodtan liquidálhassanak. Ha a hitelezők nem járulnának hozzá a moratóriumhoz, akkor a bank kénytelen lesz csődöt kérni maga ellen.

Miután a hitelezőkre nézve kedvezőbb a békés megegyezés, reméli a bank, hogy a város elfogadja ajánlatát. A bank igazgatósága hajlandó garanciát adni arra, hogy tagjai fedezik a város veszteségét, ha a liquidáció folyamán nem nyerne fedezést a város követelese.

A szűkebb városi tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy fogadja el a Zadruzna Banka kérelmét.

Rajkovic pénzügyi delegátus nem fogadja el a tanács javaslatát. A kibővített városi tanács annak idején úgy határozott, hogy városi pénzt csak azokban a bankokban lehet elhelyezni, amelyeknek igazgatósága garancialevelet ad a városnak. A Zadruzna Banka azonban nem adott akkor garancialevelet. A szűkebb városi tanács azonban még eddig sem tartotta szükségesnek ennek a garancialevélnek a beszerzését bár már 8 hónap óta mindenki tudja, hogy a Zadruzna Banka súlyos

helyzetben van. A kibővített tanács nem vállalhat felelősséget a szűkebb tanács mulasztásáért és ezért nem adhatják meg a moratóriumot. Javasolja, hogy az anyagi felelősség megállapítására

indítsanak fegyelmi vizsgálatot dr. Sztéfánovics Zsarkóny polgármester, Bosnyákovics Sztéván volt főszámvevő és az akkori városi pénztáros ellen, mert kifizették a pénzt a

Zadruzna Bankának anélkül, hogy ezt a garancialevelet megkapták volna.

A polgármester szavazásra teszi fel a két javaslatot, a tanács javaslata a moratórium mellett tizennyolcan a moratórium ellen pedig negyvenegyen szavaztak.

A közgyűlés ezután elhatározta, hogy a városok nemzetközi kongresszusára dr. Milovanovics Milán polgármestert küldik ki és e célra 15.000 dinár utiköltséget szavaztak meg.

A régi nyugdíjasok drágasági pótlékának felemelésére vonatkozó javaslatot levették a napirendről.

Plavics Nikola főmérnök ezután azt a javaslatot terjeszti elő, hogy a hidsáncok területén lévő tisztviselőteket cseréljék ki, mert ez a terület arra hivatott, hogy a város kereskedelmi és pénzügyi életének központja legyen. A tisztviselők azonban nem tudnak palotákat építeni ezért olyanoknak kell itt telket adni, akik építeni tudnak. Javasolja, hogy kérjék ki a jogi bizottság véleményét a telekcserére vonatkozólag, addig is azonban tárgyaljanak az érdekeltekkel a csere ügyében.

Néhány kisebb pont elfogadása után a közgyűlés véget ért.

A SZUBOTICAI FŐKAPITÁNY NYELVRENDELETE

Csak államnyelven lehet beszélni

Napok óta folytonos nagy izgalomban tartja Subotica város lakosságát az u. n. „nyelvrendelet“. Az a hír terjedt el ugyanis, hogy a subotici rendőrfőkapitány, dr. Horvat Cvetko, olyan rendeletet adott ki, amely szerint a városházán minden magyar szó egyszer s mindenkorra száműzve van. Az összes hivatalnokoknak és alkalmazottaknak „súlyos következményekkel járó büntetés“ megköszöntése minden, az ügyfelekkel váltott magyar szó. A szlávul nem tudó közönség köteles magát tolmáccsal ellátni. Kivételt csak a szlávul nem tudó külföldiek képezhetnek.

A rendelet lefénnyképezve

A „Délbácska“ subotici szerkesztősége azonban szombaton a délelőtti órákban arról szerzett megbízható tudomást, hogy a rendeletet a Subotican megjelenő magyar napilap egyik munkatársának sikerült lefénnyképeznie. A „Délbácska“ munkatársa erre felkereste Horvat Cvetko főkapitányt.

— A „Délbácska“ subotici szerkesztője vagyok — mutatkozott be munkatársunk.

— Miben lehetek szolgálatára, uram — kérdezte nagy udvariasan.

Munkatársunk megmutatta a főkapitánynak a „Hirlap“ déli számában a róla szóló cikket.

— Bátorkodom önt megkérdezni, főkapitány ur, mit vél ön erről?

Vékony arcán az eddigi vidám mosoly még vidámabbá vált és ismerősen nézve a lapra, szólt:

— Van tudomásom e cikkről, csak nem tudom pontosan, mit is akar mondani. Halló

kérem — szólt ki az előszobába — megvan már ennek a cikknek a pontos fordítása?

— Nincs meg, de meglesz nemsokára, főkapitány ur.

— Szíveskedjék nekem megmondani, mi a tartalma a kérdéses cikknek.

Munkatársunk rövid pár szóval vázolta a cikk iránypontjait, végezve azzal, „és a főkapitány ur a többszörös kérdézködéssre azt a választ adta, hogy ilyen rendelet nincs is. De a „Hirlap“ most hozza a rendelet szövegét“.

A főkapitány erre egyszerűen, a legnagyobb szívélyességgel ideadta a latin betűkkel litografált eredeti rendeletet.

— Kérem — adta hozzá a magyarázatot — én magam nem adtam ki rendeletet, jobban mondva magamtól, én csak az alkotmány szerint jártam el. Tetszik látni ugyis kezdődik itt fenn, ahol hivatkozom az alkotmány 3-ik szakaszára.

— Látja, az van benne, hogy csak a rendkívüli és szükséges esetekben van engedélyezve más nyelv használata mondjuk, ha valami tűz üt ki, no és olyan idegen állampolgárokkal való beszélgetés alkalmával, akik a szerb-horvát nyelvet nem bírják.

— És a többi esetben?

— Akkor tolmácsot kell használni — mondta még mindig az előbbi kedvességével. Kezébe vette az ujságot; nézegette.

„Látom, ez csak az illető ujságírónak a boszantása az egész, mert a hatóság vizsgálatot rendelt el ama „Hol vagy István király“ cikk ellen.“

— És a mindvégig lekötözött mosolyával bucsuzott el.

KISEBBSÉGEK

(—) Felmentették az irredenta lovacskát. Annakidején a „Délbácska„ hasábjain is megemlékeztünk arról az „irredenta“ pörről, amelynek hatalmas lavináját egy kis ponnili sörényébe font román nemzetiszinu pántlika indította meg. A nagyváradai Sámson sportklub egyik ünnepélyén sorsolták ki az államellenes négylábú, s a román szolga, hogy „szébb legyen az egész“ nemzetiszinu pántlikát font a ló sörényébe és farkába. Cantunarin rendőrprefektus még a sporttelepen tartóztatta a nemzetgyalázó ponnilovat, s ráadásul lecsukatta még a klub négy vezető tagját is. A jámbor háziállatot komor rendőrök kísérték uccahosszat, s határozónában törtévéen a nagy eset, rögtön megindult az összeesküvők ellen a hadbírósi eljárás is. Az akták kilószámra dagadtak, a lapok vezércikkeket eresztettek meg a nagy szenzáció kapcsán, a román lapok „megtörést“ követeltek, s hogy végre pontot tegyenek a nagy szenzáció után, a kolozsvári hadbírósi eljárás tegnap felmentette az összes vádlottakat. . .

(—) A magyaroktól már nem félünk. A napokban Brassóban járt Bucsan Konstantin a bukaresti kormány egyik államtitkára, aki a „Brassói Hétfői Hírlap“ munkatársa előtt többek között a következő — igen jellemző — kijelentést tette:

— Amit most mondok, azt mint román mondom: A magyar kisebbségtől az első időkben féltünk, azután vártunk tőle valamit és maholnap odajutunk, hogy nem félünk és nem várhatunk semmit. Mint ember és mint politikus sajnálom, hogy így van, de a magyarság a maga pártjában érlelte így ki a helyzetet. A magyar intelligencia egyáltalán nem ismeri közlő a román népet, a román közszellemet és a passzivitást még ma sem adta fel egészen.

(—) Autonómiát követel Russzinszkó. Ungvárról jelentik: A russzinszkói földmives párt legutóbb tartott értekezlete egy határozati javaslatot fogadott el, amelyből a következő rész érdemel figyelmet:

A földmives párt követeli, hogy az iskolaügyi referátushoz beosztott idegen tisztviselőket russzinszkói polgárokkal cseréljék ki. Nyelvi kérdésben tiltakozunk az orosz, vagy az ukrán nyelv bevezetése ellen egészen addig, amíg ebben a kérdésben a törvényhozás nem dönt. Elvben a párt ragaszkodik ahhoz, hogy az összes iskolákban csak az itteni nyelvek tanultassanak. A párt a saint — garmaini békeszerződés alapján állva követeli a békeszerződésben előírt teljes autonómiát. Kérjük egy parlamenti bizottság kiküldését, amely Russzinszkó képviselőinek bevonásával kidolgozná az autonóm Russzinszkó alkotmányát.

Ime, amikor az államfenntartó elemeknek kisebbségi gondjai vannak. . .

legutányosabban
Iskolatáskát Lax bóraruüzletében,
Duna ulica 20. vehet.

Győződjön meg
röla, hogy
a legjobban fedezheti **D. D. za Eksploataciju**
Drva-nál, Novisad. Telefon 455. A Strand mellett.

Hétfőn és kedden, e hó 14—15-én
mutatkozik be az
APOLLÓ-ban
a valódi

Rin Tin Tin.

A VALLÁSI TÜRELEM A SZERB SAJTÓBAN

Nem türnek katolikusokat Beogradban

A tulzó szerb nacionalisták lapja a katolikusok ellen

A beogradi „Balkan“ a következő feltűnést keltő támadást intézi a katolikus klérus ellen:

„Beogradot nagy veszély fenyegeti. Amit még nemrég lehetetlennek tartottunk volna, rövidesen valóra válik. Ebben a nagy káoszban fővárosunk közel áll ahhoz, hogy elveszítse tiszta szerb jellegét. Ezuttal a katolikus klérus pályázik Beogradra. Felmerült ugyanis az a terv, hogy Beogradban katolikus székesegyházat kell építeni. Azok az urak pedig, akik Rómában a konkordátum létesítésén fáradoztak, belegeyeztek, hogy Szlavónia és Vojvodina részére egy új ferencrendi tartományfőnökség létesüljön, Beograd székhellyel. Ferencrendi kolostort is akarnak felállítani Beogradban.

Erthető ugyan, hogy a katolikus klérus Beogradot, mint az ország fővárosát akarja célba venni. Erthető az is, hogy Rodics Rafael

beogradi érsek mint a ferencrend tagja a terveket elősegíti. A fennhatóságát akarja kiterjeszteni, működési körét nagyobbítani, pozícióját erősíteni.

De minek kell ezt pont Beogradban csinálni? Miért csinálják ezt Szerbiában, ahol belöldi születésű katolikusok nem is léteznek, s ahol az elszórtan élő katolikusok leginkább idegenek, akik provizórikusan tartózkodnak ott.

Semmi kifogásunk sincs a katolikusok ellen, de tiltakozunk a bevándorlásuk ellen. Van az országban éppen elég más terület, ahol letelepedhetnek, kolostorokat építhetnek és ifjúságot nevelhetnek. Joggal követeljük, kiméeljék meg Beogradot. Nincs keresnivalójuk köztünk, szerbek között. Mi azt akarjuk, hogy Beograd továbbra is megőrizze tiszta szerb és ortodox jellegét; ehhez imperative ragaszkodunk és mást nem is követelünk“.

AZ ELSŐ „SZÜLŐI ÉRTEKEZLET“ NOVISZÁDON

A noviszádi tanítónőképző áthelyezése

A szülők vasárnap délelőtt tiltakozó értekezletet tartanak az „Elite“ különtermében

Mintegy három héttel ezelőtt teljesen megbízható helyről szerzett információ alapján megírtuk, hogy a közoktatásügyi minisztériumban a noviszádi internátussal egybekötött állami tanítóképző Sztári Becsejre való áthelyezésének gondolatával foglalkoznak. Közléstünk az érdekeltek körében általános feltűnést keltett, s most 48.654-26 szám alatt megérkezett a miniszter rendelete, amellyel az áthelyezés terve immár ténnyé válik. A tanítóképző váratlan áthelyezése különösen a noviszádi növendékek szüleit érinti kellemetlenül, de nem látják szívesen a vidéki szülők sem, mert Sztaribecsejen nem lesz felállítható az internátus, amely Noviszádon lehetővé tette a növendékek állandó ellenőrzését. Az érdekeltek szülei a rendelt visszavonása érdekében mozgalmat kezdeményeztek, s 13-án, vasárnap délelőttre egy körlevél útján értekezletet hívtak össze, amely tiltakozni fog az áthelyezés ellen. A körlevél nem érdektelen szövege a következő:

„A közoktatásügyi miniszter úr 1925. VIII. 48564-26 szám alatt kelt rendeletével a noviszádi állami tanítóképzőt Sztaribecsejre helyezte át. Az áthelyezés ellentétben áll ugy a szülők, mint a növendékek érdekeivel. Az igazgató, a

tanárok és a szülők munkája és áldozatkészsége árán felszerelt iskola anyagi javainak értéken aluli eladásába nem egyezhetünk bele, s nem vagyunk hajlandók a noviszádi internátus feloszlata után gyermekeinket a sztariibecseji szállásadók kényekedvére bízni márcsak azért sem, mert havi 1500—2000 dinár kifizetése anyagi erőnket messze túlhaladja. Nagyon jól tudjuk, hogy kik azok, akik a miniszter urat ennek a rendeletnek kiadására bírták, csak azt nem tudjuk, mit terveznek a gyermekeinkkel? Az internátusban eddig családias szellem és kifogástalan fegyelem uralkodott, s gyermekeinkkel együtt az az érdekünk, hogy fenntartsuk a mai állapotot. Az áthelyezést meg kell hiusitanunk, s ezért kérjük az összes érdekelte szülőket, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor az Elit-kávéház különtermében megtartandó szülői értekezleten teljes számban megjelenni sziveskedjenek. — Az összehívók.

Bármennyire is helytálló az érdekelte szülők által felhozott indokok, alig hisszük, hogy a szülők állásfoglalásával sikerüljön a közoktatásügyi minisztert az áthelyező rendelet visszavonására bírni.

A „GYANUS MOTORCSÓNÁKON“ ÉRKEZETT NÉMETEK

A legfrissebb „kémkedési affér“ Somborban

Miért idézték Batinára Bosnyák Ernő sombori nyomdatulajdonost és személyzetét? Miért vannak sajtóhibák a „Somborska Reč ben“?

Sombori szerkesztőségünk jelenti: Általános feltűnést keltett Somborban Bosnyák Ernőnek, a Bácska nyomda r. t. vezetőjének s a nyomda személyzetének furcsa esete, melyről egyes lapok már megemlékeztek, azonban az úgy kullissza titkairól hallgattak. Mult hét csütörtökjén, tehát azon a napon, amelyen a sombori radikális párt dr. Rádics féle frakciójának lapja a Somborska Reč a Bácska nyomdában nyomásra készen állt, a nyomda személyzetének a batinai főbíró idézését kézbesítették. A főbíró valami gyanus, motorcsónakon érkezett németek ügyében akarta sürgősen a nyomda személyzetét kihallgatni, mert a németek kémgyanusok s csónakukban pár szavas német utasítást találtak Bosnyák Ernő sombori nyomdász részére. A nyomda személyzet nem tehetett egyebet, auton átment Batinára. A kihallgatáson — mely péntek estig tartott — kitűnt, hogy Bosnyákék a németekről semmit sem tudnak s a szembesítésnél még az is kitűnt, hogy a derék németek még csak nem is németek, hanem — magyarok. Közben véletlenül betoppant a főbírói hivatalba Jarakula Bogdán

állami mérnök is, aki mellékesen a radikális párt másik frakciójának lapját, az egyik subitica nyomdában készülő Somborski Glasnikot is szerkeszti s felajánlotta segítségét Bosnyákékknak, akiket tényleg azután haza is bocsátottak, ahol természetesen a nyomda heti bérrükből a szombati napra a batinai két napot levonta.

Hogy ehhez a kémkedési ügyhöz miköze a két radikális lapnak, arra megfelel a Somborska Reč mai száma, mert az esettel kapcsolatban a következőket írja:

„Kérjük t. olvasóinkat, nézzék el nekünk azt a sok sajtóhibát, melytől mult számunk csak úgy hemzsegett. Nem a mi hibánk ez, hanem azoké, akik az ellenünk való harcban nem válogatják az eszközöket, s akiknek minden eszköz jogos, amely — véleményük szerint — győzelmükhöz vezethet.“

Sapientí sat!

Hirdessen a Délbácskában

Egy új magyar olvasókönyv,

amelyből nem sok haszna van a vojvodinai magyar tankönyvirodalomnak

A Milutinovics—Havas-féle általános olvasókönyvnek, amely II. kiadásban mint a novisadi „Prosveta” kiadványa jelent meg, versenytársa akadt a Lampel—Lipsitz kiadócégnél Radojcsics szerkesztése alatt kiadott hasonló című könyvében. Vajdasági tankönyveink ritkása mellett minden tankönyvujdonság örömet kell hogy keltsen minden tanügybarátban. Sajnos azonban, hogy az új tankönyv csak a szájalom érzését válthatja ki minden irástudó emberből, a következő okokból: 1. tele van hibás nyelvalakokkal (pl. „öt” 12 l., „dalok, amelyeket éneklék” 14 l., „mi vendégeim” 16 l. stb.), hibás szóhasználattal (pl. „őreg régi urak”, „őreg ruha” 16 l., „egy hangon” (e. h. egy szólamban), rossz magyarsággal van írva, különösen a könyv első harmada; 2. szerbből fordított költeményeinek jó része tört magyarsággal írt próza minden ritmus, rim és szótag-szám betartása nélkül; 3. olvasmányainak jó része érthetetlen, sőt értelmetlen; így a szolgailag fordított közmondások közt akad ilyen csodabogár: „A hólyagtól a kapáig kivétel nélkül mind értelmet keres”, „Szenvedés nélkül nincsen értelem” (14 l.), „Értelmetlen maradnál örökké, amilyen voltál születésed kezdetén” (13 l.), „Népmondák” c. alatt közmondásokat közöl, „A nép” c. alatt pedig népköltészetről, „Szerb nemzeti dalok” c. alatt pedig népköltészetéről beszél. Mintha a könyvnek nem az értelem fejlesztése és az ifjuság oktatása volna a célja, hanem ellenkezőleg az értelem megzavarása. Ezt látszik igazolni „A nevelés” c. olvasmány ezen mondata: „Ostobák maradnak azok a gyermekek, akiknek szülei (igy!) is ostobák”, amellyel a szerkesztő az értelmi nevelés és oktatásnak teljes lehetetlenségét vallja és hirdeti. De akkor minden könyv, legalább az ő könyve felesleges. *Dr. Gyiszalovics*

Hogyan kell tolvajt fogni?

Kliszai lakosok razziát tartottak és elfogtak egy betörőt

Sasics Milán a Szlanabarán lakó körhinta szeptember hó 4-én elutazott Novisadról és csak 10-én tért vissza. Mikor hazajött, kellemtelen meglepetés érte: távolléte alatt valaki kifosztotta a lakását, elvitte 1505 dinár készpénzt, két ingét és egy ruháját. Sacics azonnal Kokai-Jurics Jovanra, egy züllött csavargóra gyanakodott, aki egy klisza. kunyhóban lakott. Eppen ezért nem is tett feljelentést ellene a rendőrségen, hanem pénteken este vasvillával, baltával és ásóval felfegyverzett szomszédaival elment ahhoz a kunyhóhoz, ahol Kokai-Jurics lakott és elfogta. Kokai-Jurics éppen az a ruha volt, amit Sacics Milántól lopott és így nem tagadhatta le a betörést. Sacics szomszédaival segítségével jól megkötözte Kokai-Jurics Jovánt és annak társát Mihnyák Nikolát és egy szomszédjával behozta pénteken este 11 órakor a rendőrségre. Kokai-Jurics a rendőrségen beismerte, hogy ő követte el a betörést, amit nagyon sajnál, mert Sacics csak jót tett neki, amikor apja elkergette otthonról, Sacics magához vette és ő most ilyen rutul fizette meg jóságát. A rendőrség a megtért bűnöst átadja az ügyészségnek.

Kazánkovácsokat felvesz

az

Első Novisadi Szappangyár.

Kiadó

tágas műhelyhelyiség november 1-től Masarikova utca 12. (Volt Arany-utca.)

1703-1-2

APOLLÓ CSAK MÉG MA! Filmattrakció 6 felvonásban.

PÁRIS

(A Mo tmartre gyermekei)

A párisi legelőkelőbb éjjeli mulatók raffinált művészeivel bemutatott előadásai, pazar toilettek, revük és a filmtechnika bámulatos tökéletessége ámulatba ejtik a nézőt.

!! Csak felnőtteknek !!

AHOL TIZENNYOLCAN ALUSZNAK EGY SZOBÁBAN

Borzalmas képek a noviszádi nyomortanyákról

Büzös szobák, pincelakások, rongyos butorzat és csenevész gyermekek

Keserűvé teszi falatunkat és elszorítja szívünket, ólmunkat nyugtalanítja és napjainkat teszi álmosá a rengeteg nyomor, szenvedés, kétségbeesés, amely a novisadi kitesztottak nyomában fakad. Szorongó érzéssel járjuk be a nyomortanyák megfertőzött levegőjét, itt-ott pincékbe, földalatti odúkba tévedünk, rongyos, fekélyes, angolkóros gyermekek közé keveredünk s önkéntelenül is felhangzik ajkunkon a kérdés: vajjon itt emberek laknak-e? Hol itt az örök igazság mindent átfogó legyőzhetetlen hatalma? A hideg konyhák éhes szájakról sutognak, sajgó szívek és elkeseredett lelkek az igazságtalanság diadalát hirdetik. Nem emberek ezek, hanem vértanúk. A népszövetség urai reparációkról és biztonsági paktumokról tárgyalna, a nyomor sápadt és éhes magzatai hiába fohászokodnak, hiába rimázkodnak reparáció és igazság után. Hol az a jóvátétel, amelynek nyomán újra megfényesednek a szemek, amelyek elszikkadtak évek alatt a mostanra már kiapadt könnyek hullajtásában?

Az Ingyenkenyér Egyesület ellenőrző hölgyeivel a nyomortanyák vértanuit látogatjuk. A Slovacska, Svetosavska, Karagjorgjeva, Kalemberova és a Ruska ulica düledező, nádfedeles szomorú nyomortanyáit Mindenütt a kétségbeesés legsötétebb képe tárul elénk.

A Slovacska ulica egy házában egy bűzös, három méter hosszú, négy méter széles szobába lépünk. Tizennyolcan tartózkodnak benne. Az anya négy gyermekével, a nővé e öt gyermekével és az „albérlok” megszámlálhatlan légiója. Mindenütt sovány, vézna, beteg, skrofulózus gyermekek. Napokig csak kenyérral táplálkoznak, az asszonyok betegek és nem dolgozhatnak, a gyermekekre vigyáznak, hogy ne lopjanak.

— Hát senki sincs közöttetek, aki dolgozhatna — kérdezzük a legidősebb leányt.

— Volna de az nem tud. Már tavaly óta ágyban fekszik. Tessék csak idenézni.

Odalépünk egy rongyhalmaz elé. A leány leveszi a takarót — egy tizenéves év körüli gyermekarc bámul reánk. A feje háronszorosára dagadt, kezei merevek, olyanok mint a cérnaszál, ajka reszket, lábai puffadtak. A tuberkulózis és az angol kór szinte belefészkelődtek ebbe a szerencsétlen gyermektestbe. Ő volt az egyetlen kereső eddig, tavaly lefeküdt, azóta sem kelt fel.

Egy másik kép, ugyancsak a Szlovacska ulicából. Kis, alacsony tetőzetű szoba, négy sarkában ugynevezett ágyak, rajta dohos és penészes szalmaszák, párnák helyett rongyok; s a rongyokon heverő emberalakok. Tizenketten alszanak itt állandóan, nők, férfiak, gyermekek egymás mellett. Odalépek a férfi elé, aki buskomoran ül a kuckójában.

— Hát maga miért nem dolgozik?

— Azért ni! — válaszolja dühösen a megszólitott és mutogatja üres kabátujját. A háboruban — valahol Galiciában — otthagya a jobb karját.

— Hát az asszonyok?

— Nem tudnak azok dolgozni instálom lusta népek, meg aztán ki törődne a „virsaftal”? Vigyázzanak inkább a gyerekökre, ugyanis oltanak, mint a farkaskölyökek, ha nem kapnak kenyeret.

— S miből élnek, ha senkisésem dolgozik?

— A jó emberekből. Itt-ott csurran meg

cseppen is, oszt vannak hölgyek, akik hébe-hóba pénzt hoznak a házhoz. Csak annak a ven skatulyának neadnának „pézt”, mert elissza a teremburáját.

— Hát az kicsoda?

— Amott ni a szomszédba. A Róza néni. Tessenek csak odamenni.

A „Róza néni” a nyomor páriáinak prototipusa. Büzös, ablak nélküli rettenetes oduban lakik, hat gyermek viháncol a piszkos udvarban, csupa kretén és csenevész. A szerb nőegylet hölgytagjai is gyakran kijárnak és pénzadományokat hoznak. A szomszédok mondják, hogy Róza néni a kapott pénzen azonnal pálinkát vesz. *Pálinkával itatja a gyermekeit is, akik a borzasztó méregtől teljesen elhülyültek.* A kenyeret is pálinkáért cseréli fel s ezek a szerencsétlenek kizárólag pálinkával táplálkoznak.

— Ez tartja bennem az életet — mondja Róza néni; ha ez nem volna, már régen megdögöttem volna!

Ezeken már nem lehet segíteni, hiábavaló itt a jó emberek támogatása, az alkohol ördöge rémes pusztításokat végez a szerencsétlen családon. Csak nemrég halt meg egy gyermeke, az orvos alkoholmérgezést állapított meg.

A Svetisavska-utca nyomortanyái szinte hihetetlen piszkokban vajudnak. A kamrákban ember-ember hátán, a konyhákat „albérlok” lakják.

A férfiak nem dolgoznak, mert nincs munkaalkalom; ott ahol az asszonyok mennek munkába, a gyermekek vezetik a „háztartást”. Egy szerencsétlen fiúcskát szólitottam meg, aki rachitisben szenved.

— Éhes vagy, fiacskám?

— Nagyon. A papa nem hoz kenyeret haza, a mama beteg. Hust már hónapok óta nem láttunk. Pedig olyan éhes vagyok...

Könnyek potyogtak a szeméből...

A Parnog mlina-uccában egy földalatti viskóban egy gyümölcsös asszony tengődik hat gyermekével. Olyan rettenetes bűz áradt ki a pincéből, hogy az egyik hölgy rosszul lett. Ebben a bűzös, megfertőzött levegőben tartogatta a kofa a gyümölcsöt, amelyet másnap a piacra visz. A rothadás processzusa szinte fojtogatta a belépőt. Levegő után kapkodunk s a pince egyik sarkában, kiterített szalmán három gyermeket pillantunk meg. Az egyik skrofulózus, a másik tüdőbeteg, a harmadik pupos. A halál tanyája ez, a pokol kinzókamrája. A hatóság is beleavatkozott már és más helyiséghez akarta juttatni a kofát, de ő gőrcsösen ragaszkodik pincéjéhez, ahol a gyümölcsöt tarthatja szem előtt, hogy valaki el ne lopjon belőle valamit... Meg aztán lakhat is benne, tehát nem kell dupla házbért fizetni érte, együtt van a magazin meg a lakás is.

A város főbb utcáján is végigjártuk, mindenütt a nyomor és a pusztulás rettenetes képe tárult szemünk elé. Vajjon lehet-e ezeken a szerencsétlen teremtetéseken segíteni? Lehet-e társadalmi akcióval a nyomor könnyeit felszárítani?...

K. A.

Olvassa a Délbácskát!

HIREK

Beszélgettem Pasiccsal

Nagyon sokat dicsekednek most a politikai riporterek, hogy ez meg amaz beszélt Pasiccsal, hogy a miniszterelnök így meg amugy, milyen nagyszerűen fogadta őket, hogy órákig elbeszélgetett velük erről, meg amarról, hogy ilyen meg amolyan nyilatkozatot tett, végül hogy Rádicsal is találkozott s hogy Pasics effélet meg affélet mondott róla. Mindenki azt írja a lapjának, hogy „Beszélgettem Pasiccsal,” hogy így meg amugy, milyen érdekesekeket mondott az öreg ur, hogy „négy-levelű” löheréket keres, hogy golfozik és tanogzik, hogy reggel büfjsztököt vacsorázik és este malacpecsenyét reggelizik. Mindenki valami „ujat” és „érdekeset” akar tudni, a „Vréme” pedig már nem is rémes, hanem „vrémes” dolgokat írkal össze.

Nahát pedig én úgy képzelem el az újságírói beszélgetéseket és interjúkat Pasics urral, ahogyan azok valóban le is folyhatnak. Az újságíró odajön az Aix les Bainsi villához, szépen meghajtja magát, kezét csókol a nagyságos asszonynak, knixet csinál a hölgyek előtt és ha Pasics ur észreveszi odalép hozzá, tisztes távolságba helyezkedik és megkérdi:

— A miniszterelnök ur tegnap Rádicsot fogadta ugyebár?

— Uhm!

— És ha szabad tudnom, miről méltóztatott beszélni Rádicsal?

— Hát ováj, kedves öcsém, miután miszerint minekutána ováj minthogy mivelhogy nem tudni miszerint annakidején hogyan és miképpen alakul az ügyek eszerinti lefolyása, amolyan, emilyen és ezekután mtneikután pediglen, holtodiglan cupass, holtomiglan vörpassz, Piši bre!

— Ez nagyon érdekes, kegyelmes uram! Roppant érdekes! És szabad-e tudnom, milyen vonatkozásban folyt le a beszélgetés: tekintettel a megegyezés legfontosabb alapfeltételeire?

— Hát ováj, az alapfeltétel mindenesetre legnagyobb föltétele a fölfelé való föltételnek, hacsak a lefelé való föltételezés föltétele nem irrigálja a felfelé való föltétel alapfeltételének lefelé való föltételezését.

— Ahá, már értem. A miniszterelnök ur tehát föltételezi azt, hogy Rádics a megegyezés összes föltételeit föltételelesen meg fogja tartani.

— A megegyezés kiegyezésének megegyezése csak akkor egyezik a kiegyezés megegyezésének lehetőségével, ha a kiegyezési megegyezési megegyezés szorosan összefügg a megegyezett megegyezések megegyező megegyezésével.

— Valóban úgy van miniszterelnök ur. Mert ha nem volna úgy, akkor amugy sem lehetne!

— Dehogy nem, ováj! Az amugy nem amolyan emigy, mint az ugnak amugyis amolyan emilye, mert ha az amugy nincs is amolyan amolyan, de az emilyen mindenesetre amolyan mint az emilyen.

— Hát persze, hogy úgy van! És én csak most jövök erre rá!

— Kedves öcsém, csak azért nem jössz rá, mert nem érsz rá! Csak az aki, rdér, ha kijár és bejár és bejár és kijár, ha nem ér rá, mindenesetre azonban jobban jár, mint az, aki nem ér rá, ha rdér és aki rdér akkor ha nem ér rá. Ezt jegyezd meg öcsém, mert a bejárás olyan, mint a kijárás s csak az, aki bejár, biztos, hogy kijár.

— Es milyen állást foglal el a miniszterelnök ur a kisebbségi kérdésben?

— Ováj, a kisebbség olyan, mint a kisebbség kisebbségének többsége, minél nagyobb valaki, annál kisebb, vagy minél kisebb valaki, annál nagyobb. A kisebbség mindenesetre a kisebbségi probléma kisebbségének kisebbsége s ha a kisebbségi kérdés kisebbségének kisebb-

sége kisebbségi alapon helyezkedik szembe a kisebbséggel, a kisebbségi kisebbség sokkal kisebb, mint a kisebbségek kisebbségének kisebb kisebbsége.

— Óriási! Ez a legfontosabb és nagyszerű! Ezt megírom halbfet és kinyomatom „doppelmittelből”.

— Ugy van öcsém, az életben is mindig a „doppelmittelhez” ragaszkodj. Mit neked a titulád, ha nincs mitulád. Duplázd meg a „mittelt” és vágd hozzá a „tített”.

— Ó kérem, ó, kér...

— Ne mond azt, hogy „ó kér”, hanem Pasicsevó. Azt sem tudod, hogy Okért — Pasicsevónak hívják? Nem vagy igazi újságíró, nem értsz a topografidhoz. Mehetsz, bre! Zbogom! Ajdél!

Az újságíró gyorsan távozik és megírja a világ legszenzációsabb interjúját. A címe természetesen: „Beszélgettem Pasiccsal”...

K. A.

1925. szeptember 13. Vasárnap

Római katolikus: Amát pk. Protestáns: Ludovika. Görög keleti: Bold. Assz. öve. A nap kel 5 óra 33 perckor, nyugszik 6 óra 18 perckor. A hold kel 11 óra 39 perckor, nyugszik: 9 óra 20 perckor. Nemzeti Színház: Tatárjárás. Apolló mozi: Páris (A Montmartre gyermekei). — **Labdarugás:** Hakoah-Makkabi (d. u. 5 órakor Karagorgye pálya). Előzőleg klubházfelszentelés és tornaünnepély. — **Amerikan Bar:** Lucia, a női hipnotizőr (fél 9).

Időjárás: Középeurópában majdnem mindenfelé volt eső. Az Atlanti oceánon a légnyomás állandóan magas. Hazánkban a hőmérséklet a normális fölé emelkedett, számos helyen csapadék volt.

A petrovaradini meteorológiai intézet jóslása: Növekedő felhőzettel esős idő, nősülyedés, hűvösebb idő várható.

— **Beniczky ügye a tábla előtt.** Budapestről jelentik: Szombaton érkezett fel a táblához a büntetőbíróóság ítélete, amely Beniczky Ödönt bűnösnek mondta ki és 3 évi fogsággal büntette. Az ítélet 25 gépirásos oldalra terjed. A lapok értesülése szerint Beniczky szabadlábrahelyezési ügye a tábla Degré tanácsa elé kerül, amely a jövő hét közepén dönt arról, hogy a felfolyamodást elutasítja e, vagy pedig helytad annak, amint a mult alkalommal is, és a törvényszék határozatával szemben elrendeli Beniczky Ödön azonnali szabadlábrahelyezését.

— **Külföldről is érkeznek bucsusok a magyarországi Nagyszakácsi községbe.** Budapestről jelentik: Az emberhalállal végződő nagyszakácsi bucsujárás ügyének elintézését a belügyminiszter személyesen végzi. A belügyminiszter döntését holnap tudatja a nagyszakácsi küldöttséggel. Strausz István képviselő, aki a küldöttséget vezette, azt hangsúlyozta, hogy a nagyszakácsiak meg lehetnek elégedve az eredménnyel mert a kápolnaépítés ügyében a miniszter a döntést az egyházi hatóságoknak engedte át. Most már csak az van hátra, hogy az egyházi hatóságok egy szakértőbizottságot küldjenek ki. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt, hogy a nagyszakácsi csoda híre elterjedt és három hétig megengedték a hatóságok a bucsujárást. Érdekes, hogy nemcsak egész Magyarországról, hanem Németországból, sőt Franciaországból is érkeztek bucsusok a nagyszakácsi csodahely megtekintésére.

— **A palánkai műkedvelők köszönetnyilvánítása.** A palánkai „Philantropia” műkedvelő társaság ezúton köszöni mindazok támogatását és buzgó fáradozását, akik a műkedvelő társaság noviszádi bemutatkozását elősegítették, elsősorban Dr. Brezovszky Nándorné és Kohn Gyuláné, akik pártfogásukkal és fáradságtalan tevékenységükkel a noviszádi társaság érdeklődését keltették fel az előadás iránt továbbá Andree Dezső, Lütze Ágoston, Kara József, Aschenbrenner Károly és Cidlik Ferenc, akik a rendezés munkáját vállalták, Dussing János butorkereskedő, aki a butorokat engedte át a társulatnak, Truppel Béla, a zongorát bo-

csajtotta rendelkezésükre s végül Rosenberg Hermann táncművész, aki a zene és tencrendezésben produkált lelkes működést. Hálás köszönet a kedves noviszádi publikumnak is, amely igaz szeretettel fogadott bennünket. A palánkai „Philantropia” műkedvelő társulata.

— **A szubotcai vásár sorsjegyei.**

Kaptuk és adjuk a következő panaszos levelet: Tekintetes Szerkesztőség! Többek között én is beugrottam az „Első Szubotcai Nagyvásár és Kiállítás” által rendezett szerencsejátékba abban a reményben, hogy esetleg én leszek a beigért autó, vagy „fajbika” szerencsés nyertes. A huzás azonban egyre késik. Először augusztus 31-re ígérték, aztán szeptember ötre majd hatodikára tolták ki. A sok kitolás után már mind sejtjük, hogy a huzásból nem lesz semmi. De mi lesz a pénzünkkel? Az én sorsjegyem száma 24000-en felül mutat, ami többek között arra is mutat, hogy sokan voltunk palik, akik beugrottunk ennek az ingyenautónak és ingyenbikának. Nagyon kérjük, sziveskedjenek ezt az ügyet lapjukban szóvátenni. Abban a reményben, hogy kérésemet nem utasítják vissza, maradtam kitünő tisztelettel: Egy könyelmű és meggondolatlan sorsjegyvásárló.

— **Karmestert keres a Novisadi Grafikai Munkások „Budučnost” dalköre.** Jelentkezni lehet szeptember 17-ig Frank Józsefnél, Urania nyomda, Ustavka ul. 14.

— **Nagy tűz Budapesten.** Budapestről jelentik: Péntek este háromnegyed nyolc órakor az Aréna ut 7 számú háromemeletes bérház lakóit nagy izgatottság verte fel. A padlástetőzetből lángok csaptak fel. Mialatt a rendőrszem jelentette a tüzet, az épület teteje egész hosszában lángba borult. A lakók rémülten menekültek és cipelték ingóságukat a utcára. A tűz a tetőzetnek az udvar felé eső részén tört ki. A ház gróf Vass Jenőné tulajdona. Mire a nagy gyorsasággal megérkezett központi, V. VIII. és IX. kerületi tűzoltóság a tüzhöz ért, a tetőzetnek udvarra eső részét teljesen beszakadt. Blaschek Hugó vezetésével a tűzoltók törekedtek, hogy a tüzet az Aréna ut baloldalára lokalizálják. A szomszédos házakat valóságos záporral árasztották el. A tüzhöz két szakasz rendőr érkezett, valamint az első budapesti honvédszázezred készsége. A tömeget visszaszorították a szomszédos utcákba. Ez az elővigyázatosság nem volt hiábavaló mert a hatalmas kőpárkányzat egy óra mulva óriási robajjal az utcára zuhant, magával rántva az összes telefon és villamoshuzalokat. A párkányzat beszakadásának idején senki sem volt az utcának ezen a részén. A tűzoltási munkálatok alatt a villamos közlekedés mintegy kétóra hosszat szünetelt. A mentőknek kétizben akad dolguk. Egy könnyebb sebesülés történt és egy súlyosabb. A súlyosabb sebesült Kocsis László 16 éves kereskedősegéd, akit a tetőről lehulló téglák a fején sebesítettek meg úgy, hogy kórházba kellett szállítani.

— **Földrengés Olaszországban.** Rómából jelentik: Péteken délelőtt Toscanából 3 földrengést jeleztek. Az egyiket reggel 5, a másikat 8 és a harmadikat délelőtt 11 óra felé. A lökések központja Coca St. Casciane városka volt, ahol néhány kémény beomlott és egyik másik házon repedések támadtak.

— **Az ellopott és megtalált bonbonok.** Sztojanovics Vász, cukorkaárus (alvedzia) pénteken este egy cukorkákkal megrakott zsákkal kiment a pályaudvarra, hogy elutazzon. A III. osztályú váróteremben akarta megvárni vonatja indulását, innen azonban kitessekeltek, mert festették a várótermet. Zsákjaival — amelyben 2000 dinár értékű cukor volt — kiment az állomás előtti térre, a zsákokat letette a járdára ő pedig leült. Miután fáradt volt, elaludt, ezalatt valaki ellopta melőle zsákját. Mikor felébredt és észrevette, hogy zsákja hiányzik, azonnal jelentést tett a lopásról a vasúti rendőrségnek, amely keresni kezdte a tolvajt illetve a zsákokat. A kutatás eredménnyel is járt, mert a zsákot a Drina vendéglő mellett megtalálták a fűben, a tolvajnak azonban nyoma veszett.

(x) **Esküvő.** Ugri Kató adaiposta tisztviselő és Lehoczky Lajos noviszádi posta tisztviselő tegnap tartották esküvőjüket a Petrovaradini Vártemplomban.

— **Anyakönyvi kimutatás** folyó évi szeptember hó 7. napjától folyó évi szeptember hó 13. napjáig. Született összesen: 22 (huszonkettő) gyermek és pedig 9 (kilenc) fiú és 13 (tizenhárom) leány. Házasságot kötöttek összesen: 7 (hét) pár és pedig: Diamant Vilim, kereskedő Novisad és Handler Mária Celje-Szlovénia. Birulkin Teodor, soffőr és Molnár Anna. Kulmann Árpád, nyug. hivatalnok és Steinwasser Mária. Spiesz János, mechanikus és Csilik Paula. Bala Ferenc, soffőr és Risz Anna Zsabaly. Czern Antal, magánhivatalnok és Humann Stefánia. Malencity Radolyub, vár. rendőrkapitány és Vujkovits Melánia. Elhalt összesen: 21 (huszonegy) egyén és pedig: Milosevits Nelka, napidijasnő, 17 éves. Gabrovits Mihály, földművelő 65 éves. Milkovits Nenád, 1 napos. Dragojlov Vukoszava, 8 hónapos. Mayer Mária, 5 hónapos. özv. Gubás Márkóné szül. Sós Anka, 56 éves Tichi József, 5 hónapos. Prodánovits Gyóka, földművelő, 75 éves. Puczevszki Jovanné szül. Menich Anna, 27 éves Kulpin. Grujits Theodoszija, városi-szegény, 89 éves. Péter Juliusz, magánzó, 74 éves. Balla Gyula, kertész, 70 éves. Vondrácsk Jozefina, 4 hónapos. Dobroszavlyevits Mita festő. 57 éves. Marezikits Koszta csász. 25 éves Titel. Jovánovits Mita, kovács 58 éves. Mijátovits Sztéfanné szül. Prodánovits Szófia, 24 éves. Klein Ludvigné szül. Offenbacher Éva, 37 éves. Pap István, 5 éves Crne-Brde. Najmiller Johann, pósta-altiszt, 53 éves. Ruszó utó nevet nem kapott fiú-gyermek, 5 óra.

— **Elfogott csavargók.** Tegnap éjjel egy rendőrfőnök a limánon egy elhagyott házban hét csavargót fogott el. A csavargók: Barics Péter, Huttner Ivan, Buzás Oszkár, Csepri Péter, Kapetanov Gena és Markovics Gyóka, mind idegenek ezért a rendőrség illetőségi helyükre eltoloncoltatta őket, előbb azonban ki kell tölteniök nyolc nap büntetést, amit csavargás miatt rótt ki rájuk a rendőrbíróság.

— **Egy hét alatt kétszer toloncolták ki.** A rendőrség e hét elején egy közismert zsebmetszőt, aki hol Jaksics Rozának, hol Brkics Zórkának nevezi magát toloncolt ki Noviszádról. Ugyilátszik azonban, hogy Jaksics-Brkicsnak nincs innyére a Noviszádtól való távollét és ezért tegnap ismét visszajött. A rendőrség természetesen elfogta és ismét kitoloncolja, előbb azonban 14 napig a rendőri fogda lakója lesz.

— **Amerikából kiutasítják a kínaiakat.** New-Yorkból jelentik: Az egyesült államok hatóságai azokat a Newyorkban élő kínaiakat, akik nem tudják igazolni ottartózkodásuk jogosságát, vagy akik büntetett előéletűek, az Egyesült Államok területéről haladéktalanul kiutasítják. Erre az eljárásra az adott okot, hogy véget akarnak vetni a kínai városrészen napirinden lévő vérengzéseknak.

— **Rádió-amatőrök esperantó tanfolyama.** A rádió rohamos terjeszkedésével az esperantó nyelv gyakorlati alkalmazása is beérkezettnek mondható. A nemzetközi rádió-hírszolgálatot már több európai leadóállomásra esperantó nyelven bonyolítják le és ez adja meg az aktualitást az esperantó nyelv sürgős elsajátításának. A novisadi Rádió-Klub, tagjainak eziránt kifejezett óhaját honorálva, „Esperantó” tanfolyamot rendez. A tanfolyamon mindenki részt vehet, tenát nem rádió amateur is, kik felkéretnek, hogy részvételüket Pavkovic klubtitkár urnak, 269 telefonszám alatt (villamos-telep) sürgősen jelentsék be.

— **Lemondott városi tisztviselő.** Kalenics Bogdán városi pénztári ellenőr lemondott állásáról, mert a belügyminisztérium kinevezte Novi Becsej jegyzőjévé.

— **Elmarad a kerékpárosok mára tervezett virágkorzója.** Az esős időjárásra való tekintettel az Achilles kerékpáros klub mára tervezett virágkorzóját egy héttel elhalasztották.

— **A B.O.T.I.Č. banktisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szövetségének tagjainak figyelmébe!** A fenti egyesület választmánya ezúton teszi közhírré, hogy tagjai a Nemzeti Színháznál 50 százalék eredményben részesülnek. A szükséges igazolványok beszerzése céljából szíveskedjenek a tagok

igényeiket az egyesület iroájában írásbelileg bejelenteni; felsorolván egyúttal azokat a családtagokat is, akik az engedményre szintén igényt tartanak. Minden egyes személy részére egy külön igazolvány lesz kiállítva, melynek ára 10. — Dinár. — Miután a színházi idény már beköszöntött kéretnek a tagok, hogy a fenti engedményre vonatkozó igényeiket minél előbb szíveskedjenek bejelenteni. Felkéretnek továbbá a munkanélküli tagok és nemtagok is, hogy az egyesület irodájában okvetlenül jelentkezzenek. Egyben ezután értesítetnek a tagok, hogy a helybeli Daniel Burghardt cégnél bevásárlásaiknál a tagsági igazolvány felmutatása elenében engedményben részesülnek.

— **Elítélt szurkáló.** A noviszádi törvényszék tegnap egy havi elzárásra és 1000 dinár pénzbüntetésre ítélte Milovanovics György noviszadi szücsöt, mert 1923. április 23-án megszurta Derra Valentint.

(x) **Orvosi hír.** Szilassy László dr. rendeléseit október hó 1-én Novisadon Kr. Alexandra 8. sz. (Omajjev-féle átjáróház) alatt megkezdi, rendel huzgyszervi-sebészi (urologrex-sebészi, vese, húgycső stb.) betegségeknek.

(x) **A strandkabinok bérleti felkéretnek,** hogy összes holmijukat e hó 15-éig vigyék el, mert a személyzet el lesz bocsájtva és a megmaradt tárgyakért az igazgatóság felelőséget nem vállal.

(x) **Zugó tapssal** honorálja minden este az American Bar közönsége Ueddy et Brezzo

hangulatos mutatványai, míg az éneklő fűrészes egyenesen frappirozza a hallgatót. Bartakoff-trupp orosz tánc, Banky Viktoria, Bartakoff-leányok táncai, de a műsor többi számai is változatos és vonzóvá teszik a családi műsort, mit a közönség fokozott érdeklődése is bizonyít.

(x) **Ugrai Lajos** nyug. polg. isk. tanár hegedű és zongora órákat ad lakásán, Petra Zrinjskog ul. 27. szám. 1695-1-0

(x) **Tüzfát, kokszot, köszönet** mielőtt beszerzi, tekintse meg Krajačević fatelepét. Telefon 165.

EGYHÁZI HIREK

Bácsi tudósítónk jelenti: A bácsi Haynald árvaházban berendezett szeminárium megkezdte működését. Folyó hó 12-én, szombaton volt a Veni Sancte és kedden a tanítás kezdetét veszi. A növendékek közt vannak sláv, német és magyar ajkuak. Számuk 77. Az intézet igazgatója: dr. Tumbász István, pápai kamarás, bácsi plébános. A növendékek tanulmányi előmenetelére Vukovics Károly uradalmi irodaigazgató, Agatics Mátyás és Keszeics Lajos ügyelnek fel. A barátságosan berendezett intézet kellemes tartózkodást biztosít a papnövendékeknek.

Bécs bajnokcsapata Noviszádon

Tegnap délután a budapesti gyorsal megérkezett a bécsi Hakoah futballcsapata és ezzel megkezdődött a J. Makkabi nagy hozzáértéssel megrendezett jubileumi ünnepe. A nagyszámu rendezőség az ország határain túl ismeretessé vált nagyszabásu ünnepeket úgy társadalmi mint sportszemponctól olyan kiválóan szervezte, meg, hogy annak sikeréhez kétség nem férhet.

Az ünnepség délelőtt 10 órakor kezdődik istentisztelettel. Utána diszközgyűlés a zsidó hitközség dísztermében, ahol felavatják az egyesület új zászlaját. A zászlóavatáson az ország összes zsidó hitközségei és sportegyleite képviseltetik magukat, sőt az udvar képviselőiben is részt vesz azon egy magas katonai méltóság. Ausztria és Magyarország hasonló jellegű egyesületei is elküldték képviselőiket. A zászlóavatás után diszebb lesz a Slobodában.

A szorosabb értelemben vett sportünnepek délután kezdődnek. Fél háromkor avatják fel az egyesületnek a Karagyorgye pályán épült klubházát. Négy órakor a női és férfi-tornászok zenés szabadgyakorlatai következnek, majd pedig a nap legnagyobb, sporteseménye a Hakoah—Juda Makkabi futballmér-

kőzés. A mérkőzésre a Makkabi megerősítette a csapatát néhány zagrebi és osztrajeki játékosal úgy, hogy a mérkőzésen a bécsieknek a legjobb tudásukat kell latbavetniök, ha győzni akarnak. A csapatok a következő képp állnak fel:

Hakoah:

Wegner	Beer	Vogelfänger
Fried II.	Grünfeld	Krausz
Kat Wortmann	Kestler	Fuss Schwarz II

Makkabi:

Schorsch	Hajós	Fuchs
Kacaf	Engelmann	Schwemm

Fuchs I. Kohn Fleischer Kümmelberg Selzer

A mérkőzés eredményét megközelítően is nehéz volna megjósolni. Nem is az a fontos. Az impozáns ünnepekhez méltó magasnövő és szép stílusban megjátszott futballt kívánunk látni, hogy a sportfejlesztés érdekében megrendezett nagyarányu ünnepség kellemes impresszió mellett a novisadi futballsport is egy ünnepi emlékezéssel gazdagodjék.

Németország boxbajnoksága. Berlin szeptember 11-én. A Samson, Körner és Breitenstädter között megrendezett boxmérkőzésből 15 menet után pontozással Breitenstädtert mondták ki győztesnek.

A Davis Cupot Amerika nyerte. Paris szept. 11. A Davis Cup mai döntőjében az egyesült államok csapata legyőzte a francia válogatott teniszezőket és ezzel a díjat újra megnyerte.

Rejtvenypályázat. A Délbácska szept. 6-iki számában közli 1. számú rejtveny megfejtése:

„Pfüj bíró”

Helyesen megfejtették: Martinovszky Ottó, Balázs Mihály, Hetzl János, Hrabovszky Antal, Szigethy Béla, Cselikovics Ottó, Harangzó Gábor, Simetics Béla, Gausz János, Spiller Imre, Kresta István, Takács József, Vukovics

Károly (Bács), Puhálák László, Marinelló Lajos, St. Smercek (Sombor), S. Nemesheimer, Ferenczy János, Fodor Ferenc, Hajdu Ferenc, Csernyei László, Hornyák Mihály, Ifj. Miksity Ferenc (Petrovaradin). A megejtett sorsoláson jutalmat nyertek:

Cselikovics Ottó (Željeznicka ul. 2.) Egy üveg SOA kölnivizet.

Vukovics Károly (Bács) 1 kg. Dimovics-féle pörköltkávét.

Takács József (Aranyeva 8.) 1 doboz SOA szappant.

Puhálák László (Aranyeva 11) és St. Mercek (Sombor postafiók 38) a Délbácska ingyen számait egy hónapra. A nyertesek a jutalmakat a szerkesztőségben átvehetik, a vidékiek részére a jutalmat megküldjük, illetve a lapot megindítottuk.

Egy panaszos sportlevél

Sajnálatommal tapasztalom, hogy az újságírók mérkőzése eredményének, illetve végeredményének leghelyesebben megfektői között nem szerepelek. Amikor az eredményt határozottan megállapítottam, a tek. Szerkesztőség „Gyanus válasz” alatt ezt szinte megfektőzte. Pedig a végeredmény nekem adott igazat. (lásd: Jugoszláv sport). Másnap egy kimagyarázó cikket adtam, amelyik cikk azonban valamelyik éhes papirkosár martaléka lett. Miután a legbiztosabb tippemet nem vették tudomásul, ezen sajnálatra való tévedést kénytelen vagyok megfelelebbezni.

Tekintetes Határbíró urak!

Én, aki hosszú évek tapasztalatait leiszürve, lélektani alapra alapozott alapos álló véleményem alapján egy mérkőzés eredményét a legalaposabban megtippeltem, nem vagyok hajlandó egy olyan ítéletbe belenyugodni, amely másokat tesz elem egy fejhoszszal. Tekintetes Taccsbíró! Sziveskedjék határozottan határozni, hogy elhatározzák, miszerint engem illet meg az első díj. De nem akarok szerénytelen lenni a mások kárára, úgy beérem, ha a harmadik díjat részemre kiutálják, amit annál is inkább kérek, mert a jövőben nem leszek hajlandó a bekövetkezendőket előre beharangozni. Kiváló tisztelettel: egy sportbarát.

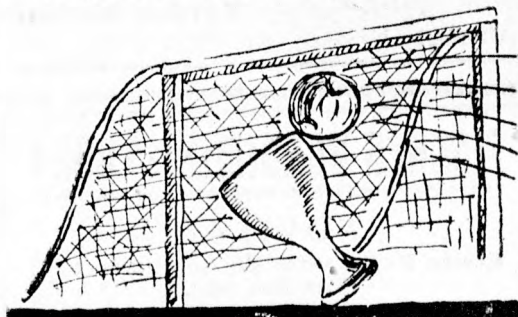
Fentti nyilatkozatot azzal a megjegyzéssel adjuk közre, hogy mint közvetlen érdekeltek nem dönthetünk a panaszos szavazata fölött, amelynek igazságát a legközelebbi újságírómérkőzésen személyes részvételével kellene ellenőrizni.

A Délbácska sportrejtvénypályázata.

A rejtvények megfektését a kivágot szelvényre kell írni és a szerkesztőségbe beküldeni. A rejtvény megfektői között 5 értékes tiszteletdíjat sorsolunk ki.

2. számú sportrejtvény.

Közli: Bizám László
Megfektési határidő szeptember 19.

A megfektést szeptember 20-i számunkban közöljük.

Megfektés
A megfektő neve és címe

A palánkai műkedvelők Odzsacin.

A palánkai műkedvelők szombatán szeptember 19 én Odzsacin szerepelnek. Ez alkalommal is a fényes sikerű „Három a kislány” kerül előadásra az odzsaci Huck féle vendéglő nagyszínházában. A társulat vendégjátéka elé nagy érdeklődéssel tekintenek mindenütt s a lelkes művészgárdát már több város és nagyközség invitálta meg vendégszereplésre.

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS
Novisad, Zeljeznicka (Petőfi) ul. 38. szám.

Összecsukható vaságyak, sparherdek, gyermekkoszik legolcsóbb árban kaphatók. - Nikketez. - Galvanizoz.

A pénzpiac

Állami költségvetésünk immár másodizben hiánynélküli és megszünt a fedezetlen bankjegyek kibocsajtása is, amely kedvező jelenségek mindinkább hozzájárultak ahhoz, hogy a pénzpiac feszültsége megszűnjön.

Az elmúlt őszi mumus, — a nagy pénzhiány ezuttal ugyan ismeretlen fogalom, de dacára ennek, a jól megalapozott kereskedő cégek még mindig tartózkodnak a dinár hitellel szemben és szívesebben veszik igénybe az aranydeviza hiteleket.

A pénzintézetek pénztáiraiban hatalmas készpénzkészletek hevernek, de mégis — az elmúlt évi nagy megpróbáltatások hatása alatt hitelengedélyezések tekintetében igen tartózkodnak.

Felkészültségükkel a pénzintézetek kizárólag a rövid lejáratu üzleteket és főképpen a kiviteli üzletet óhajtják szolgálni.

A dinár Zürichben az elmúlt napokban 9:15-re esett, de hamarosan ismét elérte a 9:22 jegyzést, amely tünet eléggé mutatja, hogy végleges állandósulásról még nem lehet szó. Minél többet foglalkozunk ezzel a kérdéssel, annál inkább jutunk arra a meggyőződésre, hogy kizárólag pénzügyi politikával a pénzpiac nem terelhető természetes mederbe. A deviza és valuta forgalmát szabályozó rendeletek folytonos változtatása a legkevésbé alkalmas arra, hogy a dinár jegyzését egy ponton állandósítsa.

Ismételten felvetődött a kérdés, hogy a kormány a belföldön helyezzen el nagyobb beruházási kölcsönt, de ez ellen a szakkörök a leghatározottabban állást foglaltak. Országunkban még kevés a fölös tőke ahhoz, hogy abból egy jelentékeny összeg hosszú lejáratu állami kölcsön felhasználására lekötött lenne.

Gyáripárunknak a továbbfejlesztéshez még nagy tőkére van szüksége és esetleges tőkefelesleg ebben igen jó elhelyezésre találhat. Tudott tény, hogy gyáripárunk elegendő tőke hiányában külföldi részesedés alapján tgyekszik pénzügyeit rendezni. Az így beáramló külföldi tőke gazdaságunknak erős támasza lehet és ez hozhatná meg a dinár állandósulását.

— **Szabad deviza kereskedelem Magyarországon.** Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint Magyarország a deviza kereskedelmet rövidesen szabaddá teszi.

— **Csökken a bécsi gabonatözsde forgalma.** Bécsből jelentik: Az országos gabonakereskedők szövetségének elnöksége tekintettel arra, hogy a bécsi gabonatözsde forgalma ijesztő módon csökken, mozgalmat indított hiban az irányban, hogy megakadályozzák a bécsi gabonakereskedelem teljes bomlását.

ŐSZI ESTÉKEN az unalmat elűzi egy jó könyv. Ezt megtalálja a **Kardos költsönkönyvtárban**, Kr. Petra u. 19. (Az udvarban.) 1593-1-2

A „Délbácska” szerkesztősége és kiadóhivatala már az új helyiségeibe, Trg Oslobođenja 3. (Wagner-palota, az udvarban földszint balra) költözködött át.

Munkásnőket

felvesszünk. 2 drb keményfa szüretelő-kád, 4—500 literes, eladó.

Novisadi Fésűgyár K. D.
(A gázgyár mögött)

Ma és minden vasárnap **Táncmulatság** a **Lovački Domban.**

Nyarson sült malac, valódi karlócai ó-borok. A zenét Rác Ferencz teljes zenekara szolgáltatja. — Számos látogatást kér tisztelettel

Radics Szvetozár, vendéglős.

Szept. 12	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.225	—	—	178.50
Zürich	—	1084.—	—	1931.—
Newyork	518.—	56.—	—	—
London	25.11	271.60	—	484.5/s
Páris	24.30	263.75	—	469.50
Milano	21.05	229.—	—	409.—
Prága	15.25	166.—	—	296.25
Berlin	123.25	1337.—	—	2380.—
Budapest	0.007260	0.0790—	—	14.—
Brüsszel	22.80	—	—	440.50
Bécs	0.007295	0.0789—	—	14.—
Bukarest	2.55	—	—	50.—
Amsterdam	208.20	—	—	4019.50
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szalóniki	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—

Chicago terménytözsde

1925 szeptember 12. 5 óra

Buza	Tengeri
Szeptember 150.—	Szeptember 96.7/s
December 149.7/s	December 86.3/s
május 1926 152.—	május 1926 90.1/s

Írányzat: buza —, tengeri — (AVALA)

Novisadi terménytözsde

1925 szeptember 10. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen, duplikát kassza, kereslet 250
bácskai X-XI, duplikát kassza
kötés 270.—, 2000 mm
bácskai 77-78, 2%o tiszai hajó vámolt
kötés 172.50, 4000 mm
bánati sentai paritás
kötés 252.50, 150 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza, kínálat 175,
kötés 175.—, 200 mm
bácskai fővonal, duplikát kassza
kötés 177.50, 400 mm
szerémi fővonal
kínálat 182.50

Bab

szerémi fehér
kínálat 235
Írányzat: változatlan

Szerkesztésért felel: **TOMÁN SÁNDOR**
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

NYOMDAI MUNKÁKAT olcsón és izlésesen készít Farkas és Dürbeck könyvnyomda Novi Sad, Zeljeznicka ul. 30. szám. Telefon 488.

2 ágyas szép uccai **BUTORÓZOTT SZOBA** azonnal, esetleg konyhahasználattal is kiadó. Cim: Mali Limán, Villa Sedmakov, 1. szám. 1685

Majdnem teljesen új **BÉCSI CITERA** elefántcsont berakással, ezüstdíszítéssel, gyönyörű tokban, teor.-prakt. bécsi citera iskolával magántanulásra, továbbá „Goldenes Melodienbuch”, legszebb citeradarabok gyűjteménye, jutányosan eladó: Kr. Aleksandra ulica 15. 1603-1-6

Egy jókarban levő **KE-REKPAR** eladó Deakova (Árpád) u. 23. 1-2

ELADÓ egy hold telep, mely áll egynegyed hold beültetett szőlő és háromnegyed hold gyümölcsfákkal. Bővebbet Darányi telep II. ut 39. szám.

KIADÓ műhelynek vagy raktárnak helyiségek Futaki ucca 70. 1660-1-2

RETORTAFASZENET és **TÜZIFÁT** ajánl Hubert Lajos, a tesliczi iparművek vezérképviselője Novisad. Postafiók 25. 1-0

MOSÓÚST tiszta rézből és **ACÉL BOGRÁCSOK**, cinezett **ÚSTHÁZAK** legnagyobb választékban kaphatók **MALOCIĆ VASZA** rézművesnél Novi Sad, Kisačka ul. 32. 1676-3

Állandó **SOFFÖR** iskola. Beiratkozni lehet naponta Pesenjanski Józsefnél Novisad, Magyar-utca 53. 1610-1-6

ÜZLETHELYISÉG azonnal kiadó, 5 méter széles, 10 méter hosszú. Cim: Safarikova ulica 15. Anika Gyula háztulajdonosnál. 1715-1-2

ELÁRUSÍTÓ LÁNYOK felvételnek. Cim a kiadóban. 1687-1

Kiadók 1-2-3 szobás lakások. Cim: Parnogmlina ul. 10. az udvarban. 1701-1

Két fiatal ember

teljes ellátást nyerhet egy jobb családnál, különbejáratu szobával.

Cim: **Faust hirdetőirodában**, Kr. Alexandra 12. l. em. — Telefon 75. 1639-1-3

Dipl. Ingeieur

Kovács és Társa

Szivattyu, motor, gépgyár és vasöntöde

Novi Sad, Futaki-kapu.

Legmodernebbül berendezett gépgyár és vasöntöde. Szerkesztő és modellirozó iroda. Berendezve az összes géprészek és gépek gyártására.

Teljes ellátással felvesszünk tanoncokat. 1629-1-3

Lakás, ujonnan épült házban,

3 utcai szoba, 1 előszoba, 1 konyha, speiz, mosókonyha, kerttel vagy kert nélkül, október 1-től vagy 15-től kiadó. Ugyanott egy **zongora** eladó. Bővebbet:

Gajava (Könyök) u. 10. szám alatt.

Uj téglá ház

2 szoba, előszoba, konyha és melléképület jutányosan eladó. Azonnal beköltözhető.

Schinagl György, Grobljanska ul. 44. 1706-1

Keresek helyiséget

műhelynek egy szobát, vagy egy üzlet-helyiséget a Dudarska, Kralja Matija vagy Batorijeve-uccákban. Bővebbet

Szücs vendéglősnél, vagy Fehér vendéglősnél. 1693 1-2

Raktárral bíró ház eladása.

Novisadon, a Pirosi-utca 60. számú házat vasárnap, szept. 20-án eladja **Száva Popović** háztulajdonos. A házban van vendéglő, italmérési engedéllyel és berendezéssel. A ház áll egy nagy táncsteremből, 2 szobából, egy konyhából, egy előszobából, egy folyosóból, éléskamrából stb. A ház és telek összesen 50 □ öl. Ára 100.000 dinár. Komoly vevők mindennap megtekinthetik a házat. Azonnal be lehet költözni. 1696-1-7

Csinosan butorozott szobát

konyhával vagy konyhahasználattal keres gyermektelen házaspár.

Cim: **Dahke**, hidépítési iroda, az új hidnál. 1673-1-2

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben Uj női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

2 szobás 2 konyhás ház egynegyed hold teleppel sürgősen **eladó.**

Lakás és butor azonnal átvehető Darányi-telepen I. csoport 141. szám, Futaki-uton, a vasuti átjáró mellett. Cim: **Kovács József.**

Ügyes eladó a rövidáru szakmából (kirakatrendező)

felvétetik. Írásbeli ajánlatok **Schmolka hirdetőirodájába** Novi Sad, Futoski put 2. intézendők. 1680-1-2

Üzlethelyiség

Temerin főutcájában, lakással együtt **kiadó.**

Bármilyen üzletágnak megfelel, esetleg **ital-méréssel átadandó** leszámolásra. 1672 **Puskás, Temerin.** 1-2

Eladók:

1 jókarban levő **billiárd asztal** 2 játszma golyóval, 4 komplett **ablak**, összesukható **kertiszékek**. Bővebbet: **Futaki ut 102. szám.** 1462-1-2

Garantált tiszta fehér

kősó

és finoman őrölt kősó, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad Futoski put 66. Telefon interurban 534.

Legújabb női divatkalapok készítése!

A legújabb divatminták után átalakítás, formázás, díszítés. Spadri fejek, kész baba kalapok Csekély üzemműködés folytán olcsóbb, mint bárhol, sok évi külföldi gyakorlat alapján.

Fischer Richardné, Futoski put 77. (Lövöide) 1681-1-3

Jó állapotban levő **kókusz** vagy más-fajta **használt**

SZÖNYEGET

veszünk. — Cim a kiadóban.

Ügyes munkáslányok

15-18 éves korig, állandó munkára felvételnek.

Első Novisadi Művirággyár

Ustavska ulica 19. Jelentkezni lehet hétfőn reggel 8-10-ig. 1697-1-2

Egy jóforgalmu vendéglő

azonnal kiadó.

Cim a „Bácsmezei Napló” fiókkiadó-hivatalában, Novisad, tudható meg.

Czipész-segédék és tanoncok

felvétetnek

Jovanovics Milan czipész-mesternél,

Novisad, Laze Kostićeva (Széchenyi) u. 31.

A raktáromon levő összes **butorokat** mélyen leszállított áron árusítom.

MILAN SARATLIĆ

Butorgyár és kereskedése, Novi Sad. 1688-1-3

ÉRTESETÉS!

1633-1-3

Értesitem a tánc kedvelő ifjúságot, hogy e hó 13-án tartom az idei első nagy **szüreti mulatságot** a saját termemben, ugyszintén e hó 15-én nyitom meg a **táncanfolyamot** kezdők, valamint haladók részére. (Tanfolyam tart 3 hónapig.) Kiváló tisztelettel **Nikola Kačanski**, tánc tanár Ustavska ulica 24.

„Kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvtelt megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre irjanak, Póstaftók szám 75

818-0

Komló és gabonaszák, zsinog, heveder, varrocérna, ponyva, esőköppeney, vízmentes henteskötények, kötélárú gyári árban

Will Victornál,

Az udvarban balra — Futoski put 36.

Társulnék (esetleg vennék)

Novisadon jólmenő **üzletbe, ügynökségbe** vagy más vállalatba ambiciózus, intenzív közreműködéssel és tőkével. Sokoldalú, bő kereskedelmi tapasztalataim és áruismereteim vannak; az összes irodai munkálatokban jár-tas vagyok és beszélek szerbül, magyarul és németül. Ajánlatokat diskretio biztosítása mellett „**Agilis**” jeligére **Kardos hirdető-vállalat**, Novisad, Kr. Petra u. 19. kérek.

FISCHER VLADIMIR és TÁRSA

NOVISAD

Kralja Petra ulica 23. (az udvarban) Telefon 364.

„Hafa Solid” harisnyák és keztük nagykereskedése és

„KETTENMARKE” (F. Peter's Nachfolger, Wien) gallérgyár gyári lerakata.

Csak nagyban! — Gyári árak!

I. Novisadi Dobozgyár

O. SARTH, Petra Zrinjskog 17.

Előállít: Mindenféle dobozt legjobb kivitelben, legolcsóbb áron. Mindenféle mérték utáni megbízásokat pontosan szállít. Nagy raktár konfekciós postaskatulyákban, női kalapskatulyákban, bonbon és dessertdobozokban és cipőskatulyákban. Összecsukható redőny-skatulyák Lehmann-pomádé stb. részére. **Elsőrendű barna patentlemez és fehér falemez** gyári lerakata legolcsóbb napiárakon. Nagyság 70-100, minden erősség és szám állandóan raktáron. **Műfolt borkereskedők részére** 25 kg. vásárlásnál már gyári árban kapható. Kérjen árjegyzéket. Mindenfajta füződrót minden számban raktáron. — **Versenyen kívüli árak!**

A DÉLBÁCSKA VASÁRNAPI MELLEKLETE

Obrenovics Krisztics Milán a királyfi

A Kolozsvárott töltött egy év — A kirdlyi az iskolapadban — „Ha egyet mozdulsz, keresztül lölek!” — Egy újságíró visszaemlékezése, a tragikus sorsu királyfiára

Nemrég jelentettük, hogy Obrenovics-Krisztics Milán, néhai Milán király fia 39 éves korában a magyarországi Dunabogdányban elhunyt. Halálával kapcsolatosan egy kolozsvári magyar lap munkatársa a következő, rendkívül érdekes visszaemlékezést írja:

„A váratlan halálhír egy nem mindennapi, furcsa és kalandos életre tette rá a pontot. Kolozsvár békebeli lakósa talán még emlékezni fognak Obrenovics Milánra, a szerb királyfiára, aki kalandos élete során egy évet Kolozsváron is eltöltött. 1907-ben a kolozsvári korzón egy valóban királyi termetű, nagyon érdekes arcú, feketeszemű fiatalember tőnt fel. Hamar elterjedt a városban, hogy az érdekes fiatalember nem más, mint Obrenovics Milán, a szerb király fia, akit gyámja, gróf Zichy Jenő Kolozsvárra hozott, hogy tanulmányait bevégezze. Milán szerb király halála után ugyanis gróf Zichy Jenő vette gondozásba a királyfiat. Zichy Jenő Kolozsváron Szádeczky Gyula egyetemi tanár családjánál helyezte el, aki Obrenovics Milánt beíratta a kolozsvári református kollégium hetedik osztályába.

Itt ismerkedtem meg Obrenovics Milánal, a kollégium néhai igazgatója, Török István vezetett be az osztályba és mutatta be azzal, hogy egy előkelő osztálytársat kaptunk, a szerb királyfiat. Obrenovics Milánt éppen mögém ültették. Már akkor érett, kész férfi volt, négy évvel idősebb, mint osztálytársai, az alacsony iskolai padokból két fejjel kimagasodva, valóban úgy nézett el fölöttünk, mint egy királyfi. Eleinte nagy tisztelettel vettük körül, de Obrenovics Milán unta ezt a tiszteletet.

Mindenkivel barátkozni akart, mindenképp kedves volt s ha fölényes is volt velük, az nem a királyfi gögje volt, hanem a nálunk négy évvel idősebb férfi fölényessége. Emlékszem; a könyvfél mindig az iskolában tartotta. Szégyelt az uccán könyvekkel járni. Tanulni bizony nem sokat tanult. Ellenben cigarettázott, amikor még nekünk nem is volt szabad és elő-

adások után a kávéházba ment. Mindig a Newyork-kávéházban ült és mi, akik annakidején zugkávéházakba mertünk eljánni billiárdozni tanulni, irigyeltük Obrenovics Milánnak ezt a nagy szabadságát. Lassanként érdekes legendák szövődtek köréje. Azt mesélték, hogy egy kolozsvári szép asszonynak udvarol és nagyban kártyázik. És bizony megtörtént, hogy unalmas földrajzi órákon az éjszaka keveset aludt királyfi elbóbiskolt. Senki sem merte felköltöteni. Még a tanár se.

Én mindig egy kis ijedtséggel gondolkodtam rá. Különös afférem volt vele. Az iskolapadban mögöttem ült és hogy a tanár ne lássa, az én hátam védelme alatt francia regényeket olvasott, vagy szerelmes levelet írt. Egy alkalommal valamiért nagyon nyugtalanul ülhettem a helyemen, ide-oda mozogtam, úgy, hogy Obrenovics, aki valami szagos lilapapírral, lilatintával írt levelet, ramszolt, hogy üljek nyugodtan, mert nem tud írni. Én nem sokat hederítettem rá s tovább mozogtam. Egyszerre csak Obrenovics valami kemény tárggyal megkopogtatja a fejemet. Mérgesen hátranézek, hár Obrenovics egy Browning-revolvert szorongat a kezében és a foga között sziszegi felém:

— Ha egyet mozdulsz keresztül lölek!

Természetesen egész az óra végéig úgy ültem a helyemen, mintha fából faragtak volna ki. Ez a revolver még többször szerepelt az iskolában. Az órák közötti szüneten Obrenovics Milán céllövő művészetével szórakoztatta a fiukat és hol a cigarettát lötte ki valakinek a szájából, hol husz lépésről a falra erősített krajcárt lapította szét. Sok baj volt ezzel az Obrenovicsal.

A Zichy grófok mindig megmentették. Egy szép napon eltűnt Kolozsvárról s vele együtt egy ismert kolozsvári uriaszony is, akit megszöktetett. Emlékszem, a szép asszony férje utána utazott s a budapesti Royal-orfeumban találta meg a feleségét, akit Obrenovics készséggel visszaszolgáltattott.

Ekkor halt meg az öreg Zichy Jenő gróf, akinek a fia gróf Zichy Rafael levette a kezét a királyfiról.

Vége a szerb követség közbelépett és Obrenovics Milánt kiutasították Budapestről. A háború alatt a nemzetközi hálókocsi-társaság főpincére lett, majd, amint hallom, a békekötés után visszatért Magyarországra, megnősült, egy nagybirtokos leányt vette el feleségül és Dunabogdányon telepedett meg. Most budapesti távirat jelenti, hogy 39 éves korában tüdőgyulladásban hirtelen meghalt.

Szegény szerb királyfi... i. o.

Mary angol királynénak is szűk a lakása Nem vásárolhatott meg egy vázát — nem fért volna el a lakásában.

Az angol királynéről már nagyon sok mindent tud a világ és így azt mondani, hogy az angol birodalom királynéja és India császárnéja talán az egész birodalom legközvetlenebb és legegyszerűbb asszonya — ma már nem újdonság. Azt azonban mindeddig valószínűleg csak kevesen tudták, hogy még ő is küzködik a legelterjedtebb háborus betegséggel, a lakáshiánnyal. Most azonban már ezt is megtudtuk, még hozzá a legilletékesebb forrásból magától Mary hercegnőtől. Mary királyné ugyanis, akárcsak a többi nő, szenvedélyes shoppoló, Alig van hét, hogy szimpatikus alakja fel ne tűnne London valamelyik uccáján, rendszerint Mary hercegnőnek vagy egy udvarhölgyének kíséretében és ilyenkor maga végzi el a szükséges bevásárlásokat. A napokban szintén egy ilyen bevásárlási köruton volt, mikor az egyik régiségkereskedés kirakatában egy antik kínai váza kötötte le figyelmét anynyira, hogy már az ára felől is megegyezett a boldog kereskedővel, mikor megszólal Mary hercegnő:

— Jól van Mummy, maga mindent meg szeretne venni, de én igazán nem tudom, hogy hová tesszük, hiszen sehol nincs neki hely.

Az érv úgy látszik döntő hatással volt, mert Mary királyné nem vette meg a vázát, de még távozóban is vissza-visszanézett rá, mert hiszen úgy szerette volna megvenni, — de hát nem volt neki hely...

Báránka

Irtá: Lázár István

A nemzetes asszony elbóbiskolt a kertipadon és Zsámboky intett Matildkának. Nesztelenül távoztak s követte őket a fehér bárány is, mintha megérezte volna kicsi ösztönével urnője boldogságát. Vigan ugrándozott mellettük. A hatalmas park elnyelte őket, az ágak összeborultak fölöttük, ahogy megálltak egy évszázados fa árnyékában; a bárány szembe fordult velük s lelkes szemével rájuk csodálkozott.

— Pszt, halkabban! — mutatott a leány a báránnyra mosolyogva.

— Talán csak nem gondolja, hogy érti a szavunkat! — nevetett Zsámboky.

A bárány fölemelte hoka fejét s urnőjéhez dörzsölködött. Puhá szája tele volt friss fűvel. A leány leguggolt s gyermekes örömmel simogatta.

— Nézze, milyen kedves! Itt ragyog a lelke ártatlan szemében. Nézze azt a reszkető orroskáját. Ez a szeretet jele. Ahogy hozzám simul...

Ugrálni kezdett a báránka és elszaladt, inceisekedett, táncolt, majd visszafelé indult, mintha figyelmeztetni akarta volna: gyerekek, jó lesz vigyáznunk, fölébred a nemzetes asszony... Elcsattant a boldog csók és a virággal

szegélyezett uton a pad felé sétáltak. A leány merengően nézte a földet, a fiu pedig elégedetten hordozta végig tekintetét a gyönyörű parkon. Övé lesz minden, meddig a szem ellát! A park. A kastély. A dominium. A termékeny határok. Mert, ha meghal a nemzetes asszony, a nemesi birtok, mint örökség, Matildkára száll... Igaz ugyan, hogy őt nem valami nagyon kedveli a nemzetes asszony, de hát az eljegyzés már megtörtént. Mennyit is kellett sirnia szegény Matildkának, míg ki tudta vinni valahogy...

— Szivecském — szorongatta kezét hálsán.

A virágos ut kanyarodott, a fordulónál kikukucskáltak, hogy ébren van-e már a nemzetes asszony. Még szunyókált. Kiléptek hát a virágágyások utjára és enyelegve imbolyogtak a szitált homokon. Valaki elbukkant a park első részén.

— Nini, Karner! — kiáltott föl a lány. Csendesesen jött Karner tanár ur, aki valamikor a nemzetes asszony elhunyt fiát latinra tanitgatta.

— Menjünk tovább! — intett Zsámboky. — Ki nem állhatom...

— Meglátta már, hogy észrevettük... De mit nevet?

— Azt, hogy épen őt szánták magának... Nézze, milyen félvállasan uszik a levegőben! Csodálkozom, hogy a néni kegyét olyan ügyesen és ravaszul meg tudta szerezni...

A leány elkomolyodott. A tanár ur zavartan köszönt.

— Hozta Isten! Végre rászánta magát, hogy meglátogasson...

Kezet fogtak, Zsámboky ridegen üdvözölte: — A nemzetes asszony bizonyára nagyon megörül... Epen fölébredt!

— Neni, édes, itt van Karner tanár ur! A nemzetes asszony fölemelte ősz fejét, a kötetést ölébe eresztette és szomorú arca felderült.

— Üljön le, fiam. Ti pedig tovább sétálhattok...

Elmentek. — Csak hogy megszabadultunk tőle! — Ne bántsa szegényt...

A bárány hozzádörzsölködött ismét, aztán továbbugrált és beszaladt a rózsák közé. Zsámboky és a leány a jövőjüket tervezgették.

— Gyerekek! — intette egyszerre oda a néni. — Gratuláljatok a tanár urnak. Megvan a doktorátusa!

Karner szerényen háritotta el a dicséretet. — Es azonkívül egy könyvet is írt...

— Nagyszerű! — mosolygott Zsámboky cinikusan. — Es mi a címe?

— „Az ázalagok...” — Szép lehet!

A nemzetes asszony Zsámbokyra pillantott. — Szép, aki tud — szólt rá kurtán és ridegen.

Oldalt, a rózsafák alatt bégetni kezdett a

Megtalálták Darwin koporsóját

Egy szenzációs álhir arról, hogy ellopták Darwin koporsóját — Koporsó a padláson

Londonból jelentik: Angliának hatalmas szenzációja van. Farnboroughban, egy Kent grófságbeli községben, egy véletlen folytán egy olyan reliquia került elő, mely félévszázaddal ezelőtt tűnt el: Darwin koporsója. A lelet a véletlen folytán vált ismeretessé: egy farnboroughi vendéglős rövid idő előtt új házat vásárolt magának és új birtokáról inventárt akart készíteni magának. Bejárta tehát új házat és a padlás egyik sarkában egy koporsóra bukkan, melynek tölgynyafedelét vastagon borította az évtizedek alatt ráakódott por. Megtisztogatta a koporsót és azon a következő felírást betűzte ki: Ebben a koporsóban nyugszik Darwin Károly Róbert, aki 1882. április 19-én halt meg hetvenhárom éves korában. A vendéglős, aki sohasem hallotta a Darwin nevet, azonnal értesítette a rendőrséget, ahol a legnagyobb meglepetéssel vettek tudomást az érdekes leletről. A farnboroughi rendőrszerviselő nem mert magának bátorságot venni a koporsó felnyitásához és azonnal értesítette a leletről a londoni belügyminisztériumot. A belügyminisztérium bizottságot küldött ki a helyszínre, noha az egész esetet nem vették komolyan, mert úgy tudták, hogy a származástani forradalmi reformátora Westmiszter-templom bontói alatt pihen.

Időközben egy londoni riportlap szerkesztője értesült a szenzációs leletről, — és úgy értelmezte a dolgot, hogy Darwin koporsóját ellopták a Westmiszter-templomból és ismeretlen tettesek elrejtették a farnboroughi korcsma padlásán. A lap szenzációs cikket közölt, — de rövidesen kiderült a való tényállás: a farnboroughi koporsó üres volt és megállapították, hogy ez Darwin első koporsója volt, — ebben Darwin holtteste 36 óra hosszat nyugodott és aztán vitték azt át a Westmiszter-templomba. Azt, hogy a nagy értéket reprezentáló műemlék hogyan került a farnboroughi korcsma padlására, a rendőri nyomozásnak kell megállapítania.

Műhelynek vagy raktárnak

megfelelő világos nagy helyiség **kiadó**.
Bővebbet: **Streljačka (Lövész) ucca**
26. és Telefon 2-38. 1702-1-1

bárány szomoruan. Egyik lábából vastagon csepegett a vér.

— Istenem, — ijedt meg a lány, — mi történt veled?

Bénán szökdécselt urnője felé.

— Hogy ugrál! — nevetett föl Zsámboky.

— Mint a szöcske...

— Ne nevéssen, hiszen véres a lába! — jajdult föl a lány.

— Véres? — színezte meglepődését ügyetlenül.

A nemzetes asszony ránézett élesen, a leány a kedvence felé futott, a tanár is föluggrott és amire Zsámboky is megmozdult, már hozták a bárányt. Sűrűn csepegett a vére, mintha cseresznyeszemek perrentek volna szét a homokon. Ugy sirt, mint valami gyermek: Jaj, jaj, segíts, édes urnőm, nagyon fáj, nagyon fáj... A leány magához ölelte.

— Mi bajod, édes Barikám? — öntötte el szemét a könny.

— Ugyan, Matildka, mit siratja? — lépett oda Zsámboky, szinte haragosan. — Kérdés, hogy elpusztul-e? És ha elpusztul is? Szébbet hozok helyette...

A nemzetes asszony megint ránézett léleklátó szemével.

— A báránka is épen olyan teremtménye az Istennek, mint én, vagy maga... Mondja, kedves tanár nr, mi baja lehet szegénykének?

Karner szomoruan vizsgálta kicsi,

VIRILISTÁK AMERIKÁBAN

A leggazdagabb amerikaiak

Ford tizenhatmillió dollárt fizet évente — A Gillette-pengék gyártója „csak” negyedmillió dollárt fizet — Az amerikai filmstarok adója

Az amerikai adóhivatal úgy, mint a múlt évben, most is közlésezi az Egyesült-Államok virilistáinak jegyzékét. A jegyzék élén a Ford-Companie áll 16,5 millió dollár adóval.

Talán nem érdektelen utána tenni azt, hogy a Ford-Companie által fizetett adó az amerikai pénzügyi törvények szerint 115 millió dollár tiszta nyereségnek felel meg.

Személy szerint az Egyesült-Államok legnagyobb adófizetője az ifjabb Rockefeller 6,3 millióval. Tekintettel az Egyesült-Államok aránylag alacsony adókulcsára, ebből az adóból arra kell következtetni, hogy az ifjabb Rockefeller egész szép összegeket kereshetett a múlt évben. A pénz sokat emlegetett királya, John Pierpont Morgan, igen szerény lehetett jövedelmének bevallásánál, mert adója mindössze 524.000 dollár. Alig több, mint 2,6 millió aranykorona.

És igen szerények az amerikai milliárdosok világának nagy nevei közül a Vanderbiltek, akik közül többen kis összegeket fizetnek csak: és a legnagyobb adótétel a családban 400.000 dollár. Az igaz, hogy az amerikai pénzügyi suttogása szerint Vanderbiltek kissé visszaestek az elmúlt években, ha nem is kell még tulzolt részvétellel beszélni róluk.

A részvénytársasági igazgatók is egész szép fizetést kaphatnak az Egyesült-Államokban, mert például Gary, aki bíróból lett az acéltröszt egyik igazgatójává, 321.000 dollár adót fizetett tavaly. Az acéltröszt adója egyébként 11 millió dollár volt, tehát hatodfél millió dollárral kevesebb, mint a Ford-gyárak adója és a vállalatok közül a harmadik helyen a villamossági tröszt áll 7,5 millió dollárral.

Még néhány érdekesebb név: Eastmann, a híres newyorki fényképész, aki valóban tökéletesen fotografál, 80.000 dollár adót fizetett de egy fényképészről talán nem szabad többet várnia az államkincstárnak, akkor sem ha vannak érdekeltségei a fényképezési iparban, amint ez fennáll Eastmann esetében. Az Egyesült-Államok miniszterei közül, amint illik is, Mellon pénzügyi miniszter fizeti a legtöbb adót: 1,8 millió dollárt, 9 millió aranykoronát és így Mellon talán évi 15.000 dollár fizetése nélkül is tudná tengetni életét, ha kiválna az amerikai kormánytagjai közül. Mellon tudvaleg Clevelandban volt ügyvéd és az acél-

tröszt jogtanácsosa gyanánt alapozta meg jelenleg elég kellemes anyagi helyzetét, amely úgy látszik, megengedi neki azt, hogy saját magánpénztárának terhére vállalja át Franciaország háborús adósságainak kamatait, ha valamilyen nagylelkűségi roham hatalmasodna el fölötte, amikor francia kollegájával, Caillauxval tárgyalni fog erről a kérdéstről Washingtonban.

Mellon ügyvédi irodájának vezetését öccse vette át, amikor Mellon elfogadta a pénzügyminisztérium vezetését és úgy látszik, hogy az ügyvédi iroda forgalma egyelőre még nem esett vissza, mert a fiatalabb Mellon is 1,1 millió dollárral szerepel az adófizetők lajstromában. Ezzel szemben Daves, az Egyesült-Államok alelnöke és annak idején a Dawes-bizottság elnöke mindössze 25.000 dollár adót vállalt, noha az évek sora óta számít a Morgan-ház bizalmi emberének.

Otto Kahn, akt tavaly járt Budapesten és művészeti hajlamainál fogva igen ismert név szerte Európában, 392.000 dollár adót fizetett tavaly, a másik nagyon ismert amerikai bankár pedig, Lamont, 480.000 dollárt. A Gillette-penge föltalálója mindössze 4300 dollárral szerepel az adófizetők között, felesége ellenben 233.000 dollárral. Mivel nem valószínű az, hogy Gillette pengéjével meghódította volna az egyik vagy a másik milliárdos lányának a szívét, úgy látszik, a Gillette-gyárak egy vagy más okból Gillettené nevében állanak és így mégis a borotvapengékből kerül ki az a jövedelem, amely mintegy 1,2 millió aranykorona adót tud fizetni egy évben. Csodálatos módon a rágógumipiac legnagyobb neve, Whrigley, mindössze 2600 dollárt fizet a lajstrom szerint, de ennek lehet valamilyen technikai oka, hiszen Amerikában minden második ember Whrigley gumiját rágja.

A filmstarok között Douglas Fairbanks vezet, mint adófizető 182.020 dollárral. Mivel ez 900.000 aranykorona egy évben, úgy látszik, nem nagyon tuloznak azok a hírek, amelyek az amerikai filmszillagok magas felépési díjairól beszélnek. A második helyen Gloria Swanson áll, aki 57.000 dollárt fizetett tavaly, talán kevésbé szelid és derűs mosollyal, mint amilyennel a fehér vásznonról pillant le a közönségre. A kedves Mary Pickford sem keres rosszul, mert 34.000 dollárt fizetett, Harold

véres lábát.

— Elvénzik! — tördelte a lány.

A tanár Zsámbokyra nézett komoran.

— Kérem, uram... segítsen. Meg kellene fogni...

Nagy kelletlenül lehajolt és megfogta a bárányt.

— Engedje el, Zsámboky! — szólt rá a nemzetes asszony.

— Miért?

— Engedje el! — ismételte energikusan.

— Véres lesz a ruhája...

Zsámboky vállat vont és elengedte.

— Fogd meg, Matildka!

— Tövis van a lábában! — ereszkedett Karner féltérdére és lenyomta, de sehogysém tudott boldogulni a báránykával.

— Segítsünk! — mondta a nemzetes asszony. — Már egészen összevázta a ruháját...

— Sebaj. Majd kimossák. Csak tudnám kihuzni ezt a tövist...

Előkapt a finom lenzsebkenőjét, a bárány lábára nyomta és a vért letörölte vele.

— Itt a tövis!

Odahajoltak. Zsámboky is odapillantott közönyösen. Nagy, vastag tövis vége meredt ki a csülök hátsó részén, de olyan mélyen bent volt, hogy nem lehetett megfogni. Karner a lányra nézett.

— Én leszorítanám, ha szives lenne kihuzni...

Ölébe kapta. Szentkép elevenedett meg a lány előtt: Jézus a báránykával... És hullt a könnye, ahogy jegyese érzéstelen, rideg arcába tekintett. Karner a vért letörölte.

— Most tessék...

A leány rózsás körmével megfogta a tövis végét s hirtelen kihuzta. A nemzetes asszony bólintott, hogy rendben van és visszaült a padra szótlannul.

— Szegény Barika! — sajnálkozott Zsámboky, rosszat sejtve.

— A tanár ur már elintézte — szólt rá a néni ridegen.

— Ki kellene mosni a sebet — javasolta Karner.

— Vigyük a patakhöz... — rebegte a lány.

Ölébe kapta Karner a kis sebesültet és futva vitte oda. Vagy harminc lépésnyire csörgedezett a patak a parkon keresztül. Belemártotta a bárány lábát, kimosta sebéét tisztára, s a leányra nézett.

— Matild nagysád...

Öröm ragyogott jószágos arcán, de most megzavarodott: nagy, nyílt, hátalélt leányszem cirógatta... Összerezent és elhalványodott.

— Be kellene kötni...

És a patak partján térdenguggolva összenéztek hosszan, aztán egymásra mosolyogtak. A leány picit selyemkeszkenője feléje lebbent a napsütésben, mint egy néma szerelmes levél...

Lloyd 28.000 dollárral könnyített az Egyesült-Államok anyagi gondjain, míg Pola Negri egész szerényen mindössze 15.000 dollár adóval érte be.

Az európai számokhoz és az európai méretekhez szokott szem elszedül kissé az amerikai adóhivatal által kiadott jelentés lapozgatása közben.

Az Egyesült-Államokban az adófizetés alighanem jórészt már csekkek útján bonyolódik le, másképp igen sok dolguk akadna azoknak az adóhivatalnokoknak, akik például tartoznának összeszámolni — bankjegyekben azt, vajjon pontosan teljesíti-e adófizetői kötelességeit Mellon.

Hány lóerő kell a gyalogláshoz

A gyalogló ember óránkénti sebessége — Nyolc óra alatt 0'06 lóerő.

Az ember rendes gyaloglásnál 120 lépést tesz percenkint. Minden lépése 65 cm. hosszú és óránkénti sebessége 4'68 kilométer. Szakértők kísérleteket és számításokat végeztek, hogy a gyalogláshoz mennyi külső munka szükséges és kimutatták, hogy a 4'68 kilométer óránkénti sebességgel gyalogló ember 0'06 lóerő munkateljesítményt végez. Ez a 0'06 lóerő valamivel több, mint a harmadrésze annak a munkának, melyet átlagos ember huzamosabb ideig ki bír fejteni. Annyi munkával, amennyi egy órai gyalogláshoz szükséges, 162 méter-mázsa súlyt 10 méter magasra lehet emelni. A közlekedés természetes módja, a járás, kinematikai szempontból igen bonyolult mozgás. Végtagjaink mozgásán kívül minden lépésnél testünk egész súlyát 3—3'4 cm. magasra emeljük és ismét visszahelyezzük. Az erre fordított energia, vagy legalább is nagy része veszendőbe megy. Hogy végtagjaink a járásnál tökéletlenebbül működnek, mint a gépek, kitűnik a gyalogos ember és a kerékpáros összehasonlításából. A gyalogos 8 óra alatt 37'5 kilométert tesz meg 0'06 lóerő kifejtése mellett. A kerékpáros ugyancsak 8 óra alatt és 0'06 lóerő kifejtésével 62'4 kilométert, vagyis 66 százalékkal többet a gyalogosnál. A gyalogos aki 37'5 kilométeres utat tesz meg, allaposabban elfárad, míg a kerékpáros a 62'4 kilométert könnyen megteszi, pedig neki a saját súlyán kívül a kerékpárt is „cipelni” kell s azonkívül fedeznie kell a gép surlódási veszteségeit is. Ez azért van így, mert a kerékpáron ülő ember izomzata a kerékpár áttételeinek helyes megválasztása folytán kedvezőbb viszonyok közt dolgozik. 62'4 kilométerrel a kerékpáros még nem fejtette ki teljes munkaképességét, mert hiszen köztudomású, hogy kerékpáron napi 100 kilométernél is nagyobb utat lehet megtenni.

„Nem vagyok azonos”

Az osztrák fővárosban most egy egész új egzisztencia alakult ki a pénzügyi hisztéria hullámvonalán. Ez az egzisztencia a levegőben kötéláncol és jellemzi egész 1925-öt. Történiük tegyük fel, hogy Buxbaum Ödön et Comp textilnagykereskedő csődöt mond. (Bécsben egyébként minden nap van két-három csőd és mind a három csőd kreál három olyan egzisztenciát, amit alább rajzolok) Buxbaum Ödön et Comp. de lehet csak Ödön vagy csak a Comp, ül, mondjuk a Habsburg kávéházban. Feketézik. Odalép hozzá egy ur és megkérdezi:

— Ön Buxbaum Ödön?

— Igen, — feleli Buxbaum Ödön.

— Ha Ön Buxbaum Ödön, van szerencsém bejelenteni azt a sajnálatos véletlent, hogy engem is Buxbaum Ödönnek hívnak. Én, mint Buxbaum Ödön No. 2., nem engedhetem meg magamnak, mint komoly kereskedő hogy önnel összetévesszenek. Ennélfogva a holnapi lapokban nyilvánosságra hozom, hogy én nem vagyok ön, én vagyok az a Buxbaum Ödön, aki nem ment csődbe és Ön az a Buxbaum Ödön, aki tönkrement. Én ezzel a tönkrement Buxbaummal nem vagyok azonos!...

A tönkrement Buxbaum dadogni kezd.

Egyszeriben átérzi mindazokat a komplikációkat, amiket egy nem tönkrement Buxbaum ilyen irányú fellépése okozhat. A többi már csak percek kérdése. — Tönkrement Buxbaum megállapodik nem tönkrement Buxbaummal, hogy mennyiért hallgat. — Nem tönkrement

Buxbaum néhány néhány osztrák millióval gazdagabban távozik.

Mondani sem kell, hogy nem tönkrement Buxbaumot nem is hívják Buxbaumnak, még csak Ödön sem, viszont a tönkrement Buxbaum sem Ödön, hanem Pali.

Egy apa naplójából

— Edmondo De Amicis —

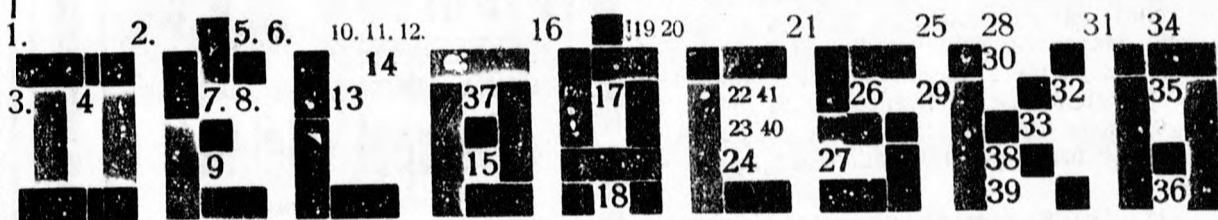
Ki tudná megmondani, hogy mi az a gyermekhang? Van benne fülemüle csattogás, fecske-csicsergés, csirke-csipogás, macskanyávogás. Vannak benne fuvola-hangok, végtelenül kedves zugás és suttogás, fülethasogató kiáltások, csicsergések, szoprán-trillák, férfihang-neki-feszülések, torokrepszto tenordurranások, álarcosbáli rikkantások, különösen színezett és cifrázott melódiák, mind az a hang, ami egy olyan kalitkából zudulhat elő, amely száz madárkát tart rabságban, vagy egy olyan zenekarból, amelyben százféle hangszer zug és dübörög.

De dugjátok csak az arcotokat a szájacskájukhoz, s hagyjátok, hogy fületekbe mormoljanak valamit. Valami csodálatos, egész bensőtököt felrázó hangot fogtok hallani. Azt fogjátok hinni, hogy valami tulvilági hangot hallottatok.

Nevet. Soha nem láttam még ilyen szivből nevetni. Fékevesztett, nekiszabadult, viszatartarthatatlan kacagás. Szinte félek, hogy eláll a lélekzete. Jobbra-balra dül, hátraveti a fejét, szemei könnyel telnek meg, arcocskái kékülni kezdenek. De most már igazán elég, szűnj meg már kacagni, mert még beteg leszel. De csak tovább kacag, vagyis már nem is kacag, hanem egész lényét rengető görcsökben vonaglik. Drága kicsikém, hagyd már abba! De hát mit is nevelsz? Mi történt? Oh, nem vettem észre, hogy egy papír-sapkát nyomott a fejembe.

Keresztrejtvény

Közl: Kostydl Ottó, Beocsin

Vízszintes:

1. Mosónők használják
5. Kereskedők réme
7. Viz szilárd állapotban
8. A tűz
9. Nemi megkülönböztetés disznóknál
13. Hátrafelé megy
14. Személyes név más többesszámban
15. Ismeretlen jelölés
18. Mint 15.
19. Petőfi költemény bekezdése
22. Istenhez szól
23. Ásvány
24. Ne légy azzá
26. Kering
27. Hasznos házi állat
32. Névelő
33. Tűzoltó teszi
34. Folyékony
36. —BC
30. Minden fának van
39. Görög betű
40. Személyes névmás

Függőleges!

2. Fejtörő
3. Hegy leve
4. Szesz ital
6. Hángszer
8. Oldalbordából lett
10. Rákóczy katona
11. Katonáság egyik neve
12. Feltűnő színre mondják
16. Repülőgépgyár
17. Kereskedelmi kifejezés
20. Turbékol
21. Lovaskatona
25. Meg szokták szentelni
28. Ajtókon van
29. Fokozatra van osztva
30. Mint 17.
31. Női név
32. Szűk a divat
35. Nélkülözhetetlen ásvány
37. Csak egy magyar szó kezdődik vele
38. Kevés az igazi
40. Emberben sok van
41. Kereskedő teszi

A keresztrejtvény megfejtési határideje 1925. szeptember. hó 19. A megfejtők között egy értékes könyvjutalmat sorsolunk ki.

INNEN-ONNAN

(*) **Kilencszázhuszonöt ezer ujjlenyomat.** Washingtonban a rendőrség összeállította nagy kriminológiai jegyzékét, amelyben több mint egymillió büntetett amerikai polgár adatai vannak összegyűjtve. A daktiloszkópiái osztály jegyzékében 925.000 ujjlenyomat van. A személyi nyilvántartó osztály másfélmillió nevet őriz. A fiatalok büntetett számának szaporodása az alkoholra vezethető vissza, ami indokolja az alkoholtilalmat. A női büntetett mindössze öt százalékat teszik ki a lajstromozott gonosztevőknek. A rekordot egy 147 különböző néven katalogizált gonosztevő tartja. A listák kétezer nemzetközi gonosztevőt is nyilvántartanak.

(*) **Ötven detektív keres egy szerzőt.** Nem Pirandello szindarabjáról van szó. Ezt a vigjátékot a komoly és valódi élet írta. Az ötven detektív pedig a kopenhágai rendőrség

megbízásából Harald Storm-Nielsent keresi. Harald Storm-Nielsent az „Orlean fehér liloma” című ötfelvonásos dráma és még számos vigjáték szerzőjét, több kötetnyi vers költőjét, íróját több prózai műnek, amelyek közül a „Koripheusok vademecuma” különös figyelmet is megérdemel. Egy kriminálpszichológiai műve is van „Kalandos betörések itt és a külföldön” számos illusztrációval és helyzetrajzzal bővítve. Természetesen nem e sokoldalú és termékeny írói tevékenység miatt keresi Harald Storm-Nielsent a fentebb említett ötven detektív. Sőt az egész ügy mindjárt érthetővé válik, ha elmondjuk Storm-Nielsent drámai muzsája a börtönben eltöltött hosszú évek alatt csókolt homlokán és a „kalandos betöréseket” bizony ő személyesen követte el. Harald Storm-Nielsen mögött tekintélyes múlt ékeskedik. Tizenegy nyelven beszél és 41 éves kora ellenére több,

mint 20 évig ült börtönben. Tavalyelőtt szabadlábra helyezték, amikor is Londonba utazott, ahol felcsapott műkereskedőnek, de gyűjteményeinek legnagyobb részét a muzeumokból lopkodta össze. Ezért keresi most a rendőrség. Éjjel-nappal. Dánia pedig visszafojtott lélekzettel várja az eredményt. Mert ha elfogják, egészen biztosan egy új drámával, vagy vígjátékkal gyarapodik a dán irodalom. Érdekes, hogy Storm-Nielsen egyik filozófiai munkájában önmagát „miles Dei”-nek — Isten szolgájának — nevezi. A dán rendőrség azonban ezt az önkritikát — amint ezt a körözölevélben olvassuk — egy kissé túlzottnak tekint.

(*) **A bolsevikok embereket hizlalnak.** Szovjet-Oroszországban még mindig nagy az éhség, napirenden van, hogy az uccán a koplalástól összeroskadnak asszonyok, gyermekek, de az agyafurt bolsevikok olykor azért embereket is hizlalnak. Politikai célok érdekében. A „Pravda” most egy orosz paraszt levelét közli, melyet a levél írója a Csekához intézett. Ezt a muzsikot a szovjetkormány egy üdülőházban helyezte el, melyben a proletárokat föltáplálják, tultáplálják, hogy később, mint próbababukat, a jótét eleven mustráit bemutathassák a Trade Union angol küldöttjeinek. A levél így hangzik: — „Naponta négy bö ebédet kellett megennem, nem számítva a reggelit, amelyhez sonka, tojás, vaj, sajt és kenyér is jár. Ezért nem bírtam ki tovább egy hétnél, aztán kerekét odoztam. A személyzet folyton résen van és vigyáz, hogy meg is együk az adgaokat és jaj annak, aki okoskodik. Az ör hívja az igazgatót, az az orvoshoz fordul, az a felügyelőnek tesz jelentést és mindannyian ránkripakodnak, büntetéssel fenyegetnek. A bolsevik újságok méla széljegyzettel kísérik ezt az esetet és az orosz paraszt háládatlanságát emlegetik.

(*) **Török ulémák panamakalapban.** Konstantinápolyból írják: Kasztamániban Muszata Kemál pasa intelmeinek következtében, hogy honfitársai európai ruházatot és fejviseletet fogadjanak el, tüstént nagy felbuzdulást lehetett megfigyelni. A török lapok levelezői mind azt jelentik, hogy mihelyt Kasztamániából Ineboliba kerekedett fel a török köztársasági einök kísérete, a fezek, turbánok és kalpagok egymásután tűntek el, ulémák (papok) s mások is mind panamakalapokat vásároltak és csaptak a fejükbe. A nők pedig, akiket Muszata Kemál pasa Ineboliban felszólított, hogy vessék le a fátyolt, mert viselése a férfiak kicsinyes önzéséből következik, később mindnyájan fátyoltalan arccal jelentek meg előtte. Még az ucca óráit is a török időről a rendes időre igazították.

(*) **Mussolinét egy nadrág áráért bepöröli egy svájci szabó.** Zürichből jelentik: Caesare nevű itteni szabómester érdekes nyilatkozatot tett egy újságíró előtt, mely Olaszország jelenlegi diktátoráról, Mussoliniról árul el diszkrét dolgot. Caesare kijelentette, hogy az államférfiu husz évvel ezelőtt, amikor még szegény szocialista szónok volt, zsakett nadrágot csináltatott nála, amelyet mind a mai napig nem volt hajlandó megfizetni. Az akkori anyagi gondok között élő fanatikus népszónok állandóan későbbi fizetési terminusokat tüzött ki, de azokat egyáltalán nem váltotta be. A szabómester elmondja nyilatkozatában, hogy most már elérkezettnek látja az időt követelése behajtására, mert amit nem tudott megkapni a szegény agítatótól, azt már a diktátor Mussolinitól könnyebb lesz megkapnia.

(*) **A boksolás története.** Az ökölvívás már a klaászikus ókorban ismert testedzési mód volt és szerepelt az olimpiászok pentatlonjában. Az argonauták hadjáratáról megmaradt feljegyzések megemlítik, hogy amikor Amyces, a bebríkek királya az argonautáknak utját állta, Polydeuces ökölvívásra hívta ki a királyt, s győzelmével segített az argonautákon. Az első győztes ökölvívó Onomastas, Tacagenestről pedig, aki 1200 bokszyőzelemmel dicsekedett, ódákat írtak a görög költők. A római birodalomban eldurvult az ökölvívás, a középkorban pedig teljesen megsemmisült az ókori népek klasszikus atlétikája. Egyedül az angolok foly-

tatták az ökölvívást. Nagy Alréd idején már a legelőkelőbb angolok is bokszoltak. Shakespeare szerint I. Richárd (1189—1199.) ökölvívással szerezte meg egy hercegnő szívét és kezét. Az egyházi harcok idején csak titokban bokszolhattak, de az ökölvívalok csakhamar kiszorították egész Angliából a kardvívást. Az első bokszoló verseny, amelynek győztese díjat kapott, 1719-ben volt Londonban. Még ebben az esztendőben megrendezték Anglia ökölvívó bajnokságait, amelyekben James Figg győzött. Az angol sporttörténelem őt nevezte el a bokszolás atyjának. Vele kezdődik az ökölvívás klasszikus ujkora, amelyeknek az angol bajnokságok a legnagyobb eseménye. Ezeket pusztá ököllel vívták, 1863-ban azonban Viktória királynő rendeletére eltiltották a pusztá ököllel való viaskodást. 1899. július 8-ikán volt Richburgban az első mérkőzés, amelyben már modern keztyűkkel harcoltak. John L. Sullivan és Jack Killrain mérköztek egymással 75 menetben 2 óra és 10 perc ideig. Sullivan volt az első „keztyüs” világbajnok.

(*) **Kína és a fagyalt.** A legapróbbnak tetsző jelenségek is már nem előhírnökei, hanem következményei nagy változásoknak. Kínában, a bölcsek őshazájában, nem ismerték a barbárok egészségtelen, jeges italait, nyálánkságait. Ott tudták, hogy kánikulában forró fürdő, gőzölgő tea a meleg egészséges ellenszere. Ott éltek az első homaeopaták. A legmagasabb mandarin és a legalacsonyabb kuli napi életében egyaránt ösztönös hagyományá vált a tudás és a bölcesség gyakorlása, amely az ősök szerzeménye. Ma a kínai fal mögött kávéházak pattannak ki az épületek homlokzatán, utcai árusok bódéi lebzselnek az utca-sarkon, amelyekben megszokott tea helyett, fagyaltot, ásványvizet árulnak a modern kuliknak. A kínaiak fagyott gyönyörűség-nek nevezték el az új európai hódítót, amely akárcsak a pálinka annak idején az ujlilágban, most sok ember oktalan vesztét fogja okozni az emberiség bölcsojében. Vállalkozás, bubifrizura, jazzband, fagyalt, a mennyei birodalom közkincese. De mit adtak ezért cserébe.

Zongorák és Pianinok

elsőrangú gyártmány nagy választékban

Truppel Bélánál

-o- hangszer készítő -o-

Novisad, Dunavska ulica 17.
Željeznička ulica 31. szám.

Nagy raktár mindenféle hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyszintén bel- és külföldi quinttisza hurokban Eladás nagyban és kicsinyben.

JAVÍTÁSOKAT ÉS HANGOLÁSOKAT ELVÁLLAL.

Lawn tennis rakettek eladása és rakett javítás.

GYÁRI LERAKAT

Cséplőgarnitúrák, vetőgépek, ekék, szecskavágók, boronák stb.
Tejeskannák (10 és 25 lit.)
Gáz-, vízvezeték-, furó- és forresővek.
Fürdőkályhák

Gustav Findeisen i Drug

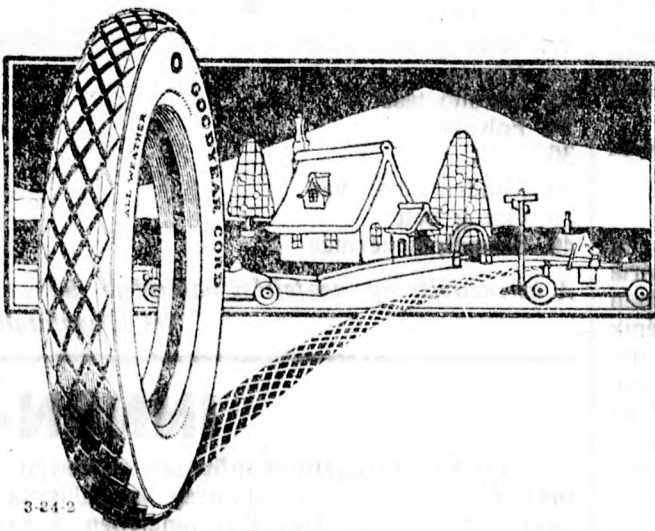
Novi Sad, Željeznička ulica 100.

Hotel Orient-épület. Közvetlenül a vasútállomás mellett.

Elsőrangú minőség! Gyári árak!
1665—1—2

Egy fél hold telep

esetleg két részben is, olcsón eladó.
Cim: Schmolka hirdetőjében,
Futoski put 2. 1661—1—3

„GOODYEAR” BALLON, CORD

A világ legjobb autogumija kapható

Konstantin Suhanov-

nál Novisad, Željeznička ul. 77
Telefon 122.

Értesítés.

Alulírottak értesítjük a n. é. közönséget és ismerőseinket, hogy **Futaki-utca 94. szám alatt, az új gimnáziummal szemben** (villamos megálló)

férfi szabó üzletet nyitottunk.

Raktáron tartjuk a legujabb és legjobb **angol és cseh szöveteket.** — Műhelyünkben a legujabb divat után készítjük el az e szakmába vágó összes munkákat. A n. é. közönség és ismerőseink szives pártfogását kérve, maradunk tisztelettel

Botos és Magyarević szabók.

1692 Szolid és pontos kiszolgálás. 1—2